

Joko klikkasit?

Iltalehti.fi:n suosituimmat uutisaiheet vuonna 2009

Maarit Nykänen

Journalismi

<p>Tekijät Maarit Nykänen</p>	<p>Ryhmä tai aloitusvuosi 2007</p>
<p>Opinnäytetyön nimi Joko klikkasit? Iltalehti.fi:n suosituimmat uutisaiheet vuonna 2009</p>	<p>Sivu- ja liitesivumäärä 47 + 1</p>
<p>Ohjaaja tai ohjaajat Kaarina Järventaus</p>	
<p>Tässä opinnäytetyössä tutkittiin Iltalehti.fi:n suosituimpia kotimaan uutisaiheita vuonna 2009. Tutkimuskysymys kuului: mitkä kotimaan uutisaiheet kiinnostivat eniten Iltalehti.fi:n lukijoita vuonna 2009? Tavoitteena oli koota numeraalista tilastotietoa lukijoiden kiinnostuksen kohteista ja kerätä yhteen suosituimpien uutisten ominaispiirteitä. Lopuksi tutkimustulokset esiteltiin Iltalehden toimituspäällikölle ja vastaavalle päätoimittajalle, joka on myös lehden kustantaja. Molemmat kommentoivat tuloksia.</p> <p>Tutkimusaineistona olivat Iltalehti.fi:n suosituimmat kotimaan uutiset vuonna 2009. Havaintoyksikköjä oli yhteensä 300. Uutiset lajiteltiin aiheen perusteella yhdeksään pääluokkaan ja 18 alaluokkaan. Toinen lajittelu tehtiin uutisen päätoimijan sukupuolen perusteella luokkiin mies, nainen, ei määritelty ja molemmat. Kahdella eri tarkastelutavalla saatiin monipuolista tietoa tutkimusaineistosta. Vertailututkimuksena käytettiin Sari Vannisen (2009) ja Pasi Kiviojan (2004) pro gradu -tutkielmia.</p> <p>Tutkimuksessa tarkasteltiin eri uutisaiheiden määrää ja sukupuolten näkyvyyttä suosituimmissa uutisissa. Lisäksi pohdittiin suosituimpien uutisaiheiden sävyä ja henkilöimistä. Tarkoituksena oli pohtia, onko suosituimmilla uutisilla jotain yhteisiä ominaispiirteitä.</p> <p>Aineiston perusteella Iltalehti.fi:n suosituin kotimaan uutisten aihepiiri oli rikos ja rangaistus. Koko aineistosta rikosuutisia oli yksi kolmasosa. Seuraavaksi eniten kiinnostivat luokat julkkis ja kadonneet. Vähiten aineistossa oli rahapeleihin ja säähän liittyviä juttuja.</p> <p>Tarkastellessa kokoaineistoa miehet esiintyivät päärooleissa, mutta kun aineisto rajattiin vain 50 kärkiuutiseen naiset olivat miehiä enemmän näkyvillä. Henkilöimättömät toimijat korostuivat molemmissa rajauksissa.</p> <p>Suosituimmissa rikos- ja onnettomuus uutisissa jutun kohde oli henkilöity ja niiden sävy oli usein negatiivinen. Julkkisen ja rikoksen yhdistelmä oli lukijoiden mukaan kiinnostavin. Yhteiskunnalliset uutiset olivat vahvasti kantaaottavia, ja palvelujournalismi tehoi lukijoihin.</p>	
<p>Asiasanat Iltapäivälehti, verkkojournalismi, uutiset</p>	

Journalism

<p>Author Maarit Nykänen</p>	<p>Group or year of entry 2007</p>
<p>The title of thesis Did You Already Click? The most popular local news subjects of <i>Iltalehti.fi</i> in the year 2009</p>	<p>Number of pages and appendices 47+1</p>
<p>Supervisor Kaarina Järventaus</p>	
<p>This thesis deals with the most popular local news subjects of <i>Iltalehti.fi</i> from 2009. The objective is to gather numeral statistics of readers' interests and to document their idiosyncrasies. After the study, findings were presented to the editor-in-chief and the managing editor of <i>Iltalehti</i>, both of whom commented on the study.</p> <p>The research material consists of 300 of the most popular news in 2009. News was classified by subject into nine different main categories and 18 sub categories.</p> <p>Another categorization was made based on the gender of the main actor in the story. These categories were <i>man</i>, <i>woman</i>, <i>neutral</i> and <i>both sexes</i>. The two different studies gathered a lot of information from the research material. Comparison studies utilized the Master's theses of Sari Vanninen (2009) and Pasi Kivioja (2004).</p> <p>The following topics were studied: amount of different news subjects and gender equality in top-rated news. In addition, the study tries to give a general idea of how the most popular news personifies objects, and whether this is seen as negative or positive.</p> <p>According to the research the most popular subject of <i>Iltalehti.fi</i> was crime and justice; a third of the entire material was crime news. The categories <i>celebrity</i> and <i>missing person</i> were the second and third most popular. The smallest categories were weather and money games.</p> <p>When reviewing the entire research material, it can be seen that men were the central characters in most of the stories. But when material was gathered from the 50 most popular news items, women were more in evidence. Neutral news, i.e. news in which gender does not play a role, was well represented in both cases.</p> <p>In the most popular crime and accident news the object of the story was personified, and this was seen as generally negative.</p>	
<p>Key words tabloids, online journalism, news</p>	

Sisällys

1 Johdanto.....	2
1.1 Taistelu iltapäivälehtimarkkinoiden kuninkuudesta.....	2
1.1.1 Linja ohjaa uutisvalintoja	3
1.1.2 Keskivertolukija kolmekymppinen mies	4
1.2 Toimeksianto.....	4
1.2.1 Työn tavoitteet	5
2 Tietoperusta.....	7
2.1 Mikä on verkkolehti?.....	7
2.2 Lapiolehdestä uutispalveluksi.....	7
2.3 Verkkolehtien erityispiirteet	9
2.4 Kriittisiä puheenvuoroja	10
2.5 Aiemmat tutkimukset.....	11
2.5.1 Rikokset verkon suosituin uutisaihe.....	11
2.5.2 Miehet näkyvästi esillä mediassa	12
3 Tutkimusmenetelmä ja -aineisto	13
3.1 Sisällönanalyysi tutkimusmenetelmänä.....	13
3.2 Havaintoyksikköjä 300.....	14
3.3 Aineiston luokittelu	15
3.3.1 Luokittelurunko.....	16
4 Tutkimus.....	19
4.1 Yleiskuva uutisvuodesta.....	20
4.2 Rikos ja rangaistus suosituin aihepiiri	21
4.2.1 Henkirikos on klikkimagneetti.....	22
4.2.2 Julkkis + rikos kiinnostavin yhdistelmä.....	24
4.2.3 Liikenneonnettomuuden kiinnostavat	25
4.3 Johtopäätökset.....	26

4.3.1 Rikosuutiset henkilöivät	26
4.3.1 Julkkiset rikoksen tekijöinä	28
4.3.2 Nuoret uhrit vetoavat	29
4.3.3 Poliitikka paitsiossa	30
4.3.4 Lukijat haluavat hyötytietoa	31
4.3.5 Kehoitus otsikossa toimii aina	31
4.3.6 Nuoren katoaminen herättää tunteita	32
4.3.7 Lotto vetää massoja	33
4.4 Miehet useammin päätoimijoina	34
4.4.1 Naiset ylivoimaisia kärkiuutisissa	36
4.4.2 Sukupuoliroolit vaihtoon	37
4.5 Yhteenvedo	38
6 Tulosten kommentointi	40
7 Pohdinta	43
7.1 Tutkimuksen arviointi	45
7.2 Ideoita jatkotutkimuksiin	46
7.3 Lopuksi	46
Lähteet	48
Liite	51

1 Johdanto

Iltalehti.fi:n verkkotoimittajana törmään usein ennakkoluuloihin. Yleisesti ottaen verkkolehtiä pidetään kevyenä viihdejournalismina, eikä vakavasti otettavana uutismediana. Kriitikoiden mukaan verkkolehdet kalastelevat lukijoita räiskyvillä otsikoilla, joille ei kuitenkaan löydy jutusta katetta. Internetin keskustelupalstalla nimimerkki *Salli* kiteyttää loistavasti yleisen asenteen: ”Karseeta hömpää”.

Tämä opinnäytetyö on taistelu näitä ennakkoluuloja vastaan. Parhaimmillaan verkkolehti puhuttaa lukijoita, taustoittaa uutisia ja kertoo tiedon nopeasti. Sähköinen formaatti ei ole este laadukkaalle journalismille, mutta nopeuden ja luotettavuuden yhdistelmä on kieltämättä haastava.

Opinnäytetyössäni tutkin Iltalehti.fi:n suosituimpia kotimaan uutisaiheita vuonna 2009. Aiheen valinta ei tuottanut minulle vaikeuksia, sillä olen pitkään ollut kiinnostunut verkkojournalismista ja sen ympärillä pyörivästä keskustelusta. Opinnäytetyötä aloittaessani olin työskennellyt vuoden Iltalehti.fi:n verkkotoimittajana, joten minulla oli runsaasti käytännönkokemusta verkkolehden tekemisestä.

1.1 Taistelu iltapäivälehtimarkkinoiden kuninkuudesta

Iltalehti on suomalainen iltapäivälehti, joka ilmestyy kuusi kertaa viikossa. Lehti kuuluu Alma Media -konserniin ja sen arkilevikki on 112 778 kappaletta (Levikintarkastus 2010a). Iltalehden pahin ja ainut kilpakumppani iltapäivälehtimarkkinoilla on Ilta-Sanomat.

Iltalehti katkaisi Ilta-Sanomien monopolin iltapäivälehtimarkkinoilla vuonna 1980. Ilta-Sanomat oli hallinnut markkinoita lähes 50 vuotta ja kerännyt itselleen uskollisen lukijakunnan. Uuden Suomen iltapäivälehtenä perustettua Iltalehteä pidettiin kilpakumppaniaan räiskyvämpänä ja viihteellisempänä. Tulokas erottui Ilta-Sanomista muun muassa värikkäällä ulkoasulla. (Kivioja 2007, 14–15, 33.)

Iltalehti kasvatti voimakkaasti levikkiään 1980-luvulla, mutta kilpailutilanteesta hyötyi myös Ilta-Sanomat, jonka levikki lähti hurjaan nousukiitoon. 1990-luvulla Ilta-Sanomien levikkikehi-

tys tasaantui, mutta Iltalehti kasvoi 2000-luvun alkuun saakka, mikä kutisti Ilta-Sanomien etumatkaa. (Kivioja 2007, 26–27.)

Suomalaiset iltapäivälehdet sukelsivat internettiin jo 1990-luvun puolivälissä. Iltalehti avasi Iltalehti Online -verkkopalvelunsa vuonna 1995 ja Ilta-Sanomat vuoden päästä lokakuussa 1996. Aluksi verkko ja paperilehti toimivat tiiviissä yhteistyössä, eikä verkkolehteä nähtyä uhkana perinteiselle lehdelle.

Iltapäivälehtimarkkinoiden saturaatiopiste saavutettiin vuonna 2001, jolloin verkkolehdistä ei ollut vielä merkittävää roolia uutiskanavana. Kiviojan mukaan tämä todistaa, että internet ei ole ainoa syytä iltapäivälehtien levikin romahdukseen. Siihen ovat vaikuttaneet myös lehtien sisältölinjaukset sekä ihmisten ajan-, rahan- ja mediankäyttöön liittyvien tottumusten muuttuminen. (Kivioja 2007, 27.)

Iltapäivälehtien levikit romahtivat todenteolla vuonna 2008 (Levikkitarkastus 2010b). Sen jälkeen kilpailu lukijoista ja uutisista on siirtynyt verkkoon, jossa vastassa ovat uudet haastajat. Iltapäivälehtien lisäksi lukijoista kilpailevat päivälehtien, televisiokanavien ja aikakauslehtien verkkopalvelut. Internet on varastanut iltapäivälehdien tehtävän nopeana tiedonvälittäjänä. Seuraavan päivän lehteen säästyvät skuupit ovat enää harvinaisuuksia (Pietilä 2007, 123).

Iltapäivälehtien kehitystä tutkineen Pasi Kiviojan mukaan iltapäivälehtien rooli on nykyään epäselvä, koska mediat ovat lähentyneet toisiaan. ”Iltapäivälehtien iso ongelma tällä hetkellä on se, ettei niillä ole yhtä suurta omaa aluetta, josta ne voisivat tehdä mielin määrin juttuja”, Kivioja pohtii (Ala-Kyyny 2008).

Todennäköisesti tulevaisuudessa iltapäivälehtien sisältö painottuu uutistaustoihin ja laajoihin selvityksiin. Päivittäinen uutisvirta jää verkkolehdisten harteille ja seuraavan päivän painettu lehti tarjoilee siitä vain parhaimmat palat.

1.1.1 Linja ohjaa uutisvalintoja

Iltalehti.fi:n uutisvalintoja ohjaa paperilehden ja verkkolehden yhteinen linja. Lehti on sitoutunut ja riippumaton eri intressiryhmistä. Iltalehden vastaava päätoimittaja, kustantaja Kari Kivelä määrittelee sisällön tavoitteet seuraavasti: ”Sisältöä ohjaa totuudellisuus sekä pyrkimys kiinnostavuuden, läheisyyden, merkityksellisyyden ja nopeuden vaalimiseen” (Iltalehti 2010).

Iltalehti puolustaa demokratiaa, itsenäisyyttä ja turvallisuutta sekä suomalaista kulttuuria. Lehti on taloudellisen ja henkisen hyvinvoinnin asialla sekä haluaa edistää yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta, yksilön vapautta ja yritteliäisyyttä. (Iltalehti 2010.)

1.1.2 Keskivertolukija kolmekymppinen mies

Iltalehti.fi ylitti ensimmäisenä suomalaisena verkkolehdenä 2 miljoonan viikkokävijän rajan marraskuussa 2009 (TNS Metrix 2010). Läpimurron jälkeen eri viikkokävijöiden määrä on vakiintunut noin 2,2 miljoonaan, jonka ansiosta Iltalehti.fi on Suomen luetuin verkkolehti (Iltalehti Skuuppi). Koko sivuston kasvu näkyi myös uutisosaston klikeissä. Uutisten viikkokävijämäärä kasvoi viime vuoden aikana yli 400 000:lla (TNS Metrix 2010).

Iltalehti.fi:n uutisosaston kävijäprofileja kartoitettiin tutkimuksella tammi–kesäkuussa 2009 (Iltalehti Skuuppi). Tutkimus kuvasi keskimääräistä viikon kävijäprofiilia. Kohderyhmänä olivat yli 10-vuotiaat. Uutisosaston kävijäprofiili on rakennettu kotimaan ja ulkomaan uutisten kävijöistä. Tutkimus antaa osviittaa siitä, millaiset ihmiset ovat lukeneet tutkimusaineistoni uutisia.

Iltalehti.fi:n uutisosaston keskimääräinen kävijä on noin 30–39-vuotias mies, joka asuu maalaiskunnassa tai Suur-Helsingin alueella. Hänen koulutustaustansa on ammattikoulu tai ammatillinen opisto. Ammatiltaan hän on alempi toimihenkilö. (Iltalehti Skuuppi.)

Jos uutisten keskivertokävijää vertaa koko verkkolehden kävijäprofiiliin, iältään uutisten lukijat ovat vanhempia. Suurin ikäryhmä koko lehden kävijöistä on 20–29-vuotiaat. Sukupuolija-kauma, koulutus ja ammatti noudattavat uutisten keskivertokävijää.

1.2 Toimeksianto

Olen työskennellyt Iltalehti.fi:n verkkotoimittajana syksystä 2008 lähtien. Kun opinnäytetyö tuli ajankohtaiseksi opinnoissani, tuntui luonnolliselta tehdä se Iltalehden tarpeisiin.

Aiemmin opinnäytetöitä Iltalehden käyttöön ovat tehneet useat HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulun toimittajaopiskelijat. Opinnäytetöissä on tutkittu muun muassa printtilehden ja

verkkolehden suhdetta sekä viihde- ja urheilu-uutisointia. Itse toivoin, että oma tutkimukseni käsittelisi verkkolehden journalistista sisältöä.

Keskustelin tutkimusaiheestani yhdessä Iltalehti.fi:n teknisen päällikön Antti Haaralan kanssa. Hän antoi minulle hyvin vapaat kädet ideoida mieleiseni opinnäytetyön aihe. Pohdin aihetta oman työni ja kiinnostukseni kautta. Halusin, että tutkimustiedosta olisi hyötyä Iltalehti.fi:n verkkotoimittajalle.

Lopulta tutkimusaiheekseni muotoutui Iltalehti.fi:n suosituimmat kotimaan uutisaiheet vuonna 2009. Lajittelemalla suosituimmat kotimaan uutiset aiheiden perusteella saan vastauksen tutkimuskysymykseeni: *mitkä kotimaan uutisaiheet kiinnostivat eniten Iltalehti.fi:n lukijoita vuonna 2009*. Hypoteesini on, että klikatuimpia uutisaiheita ovat rikokset ja onnettomuudet. Taas talous- ja politiikkauutiset loistavat poissaolollaan (Vanninen 2009).

Uutisaiheiden lisäksi luokittelen suosituimmat uutiset päätoimijan sukupuolen perusteella. Usean luokittelun avulla pystyn rakentamaan kattavan profiilin suosituista uutisista.

Lisäksi toimeksiantajaani kiinnostaa, miten Iltalehden linja toteutuu suosituimmissa uutisaiheissa. Tähän kysymykseen vastaan haastatteleamalla Iltalehden toimituspäällikköä Panu Pokista sekä vastaavaa päätoimittaja ja kustantajaa Kari Kivelää. Haastattelut teen tutkimuksen jälkeen.

1.2.1 Työn tavoitteet

Verkkolehden kilpailu uutisista ja lukijoista on kovaa. Mitä enemmän Iltalehti.fi tietää lukijoidensa mieltymyksistä, sitä paremmin se menestyy kilpailussa. Koska verkkolehden menestystä mitataan kävijämäärillä, on luonnollista, että opinnäytetyöni tavoite on kerätä tutkimustietoa kävijöiden suosikkiuutisista.

Tutkimukseni on yksi lähestymistapa Iltalehti.fi:n uutissisällön kehittämiseen. Tarkastelun alla ovat suosituimmat kotimaan uutisaiheet, mutta sivuan työssäni myös uutisten otsikoita. Jotta Iltalehti.fi säilyttää jatkossakin paikkansa Suomen suosituimpana verkkolehdenä, sen pitää tarjota lukijoita kiinnostavia uutisaiheita. Työni tarkoitus on listata näitä aiheita. Tietenkin tulee muistaa, että uutisten kiinnostavuus ei voi olla ainoa julkaisukriteeri.

Lukijoiden suosikki uutisia halutaan tutkia myös taloudellisista syistä. Verkkolehden ansaintalogiikka perustuu mainostajiin, koska sisältö on lukijoille ilmaista. Mainostajien määrä on taas verrannollinen verkkolehden kävijämäärään, joten Iltalehti.fi:lle on tässäkin suhteessa tärkeää säilyttää paikka kävijätilastojen kuninkaana.

Päivittäisessä uutistyössä kävijälaskuri antaa verkkotoimittajalle välitöntä palautetta yleisöä kiinnostavista uutisista. Opinnäytetyöni tavoite on koota tietoa Iltalehti.fi:n lukijoiden mieltymyksistä pidemmältä aikaväliltä ja listata tekijöitä suosittujen uutisten takana. Työni antaa Iltalehti.fi:n verkkotoimittajalle suuntaviivoja uutisten valinnassa.

Henkilökohtainen tavoitteeni on kehittyä verkkotoimittajana ja laajentaa tietämystäni verkkojournalismista. Uskon, että tutkimukseni on yleisesti mielenkiintoinen myös verkkojournalismin kannalta. Opinnäytetyöni antaa tarkkaa tietoa siitä, millaisia uutisaiheita ihmiset verkosta mieluiten lukevat.

2 Tietoperusta

2.1 Mikä on verkkolehti?

Verkkolehdessä printtimedia yhdistyy sähköiseen. Kuusiston ja Pippurin (1998, 15) määritelmän mukaan verkkolehti on säännöllisesti ilmestyvä journalistinen kokonaisuus, jota luetaan ja levitetään internetin kautta. Tekstin ja valokuvien lisäksi lehdessä on erilaisia palveluita ja vuorovaikutteisuutta. Videot ja keskustelupalstat ovat tyypillisimpiä verkkolehtien palveluita.

Draken, Haasion ja Jääskeläisen (2009, 16) mukaan verkkolehden käsite on liian suppea kuvaamaan nykypäivän verkkojournalismia. Verkkolehden sijaan pitäisikin puhua kokonaisvaltaisesta verkkopalvelusta, joka tarjoaa uutisten lisäksi viihdettä, elämyksiä ja yhteisöllisyyttä.

Verkkolehden keskeinen tuntomerkki on journalismi, joka erottaa sen muusta internetin sisällöstä (Alasilta 2002, 282). Verkkolehdet voivat poiketa rakenteeltaan toisistaan, mutta niissä on aina toimituksellisesti tuotettua tekstiä. Lähettäjä on vastuussa sisällön todenmukaisuudesta. Verkkolehti ei voi olla pelkkä paperilehden verkkoversio, vaan sen pitää tuoda lukijalle lisäarvoa reaaliaikaisuuden kautta.

Käytän opinnäytetyössäni termejä verkkolehti ja verkkojulkaisu, joilla molemmilla tarkoitan verkkolehden määritelmää.

2.2 Lapiolehdestä uutispalveluksi

Verkkojournalismin synty ajoittuu samaan aikaan internetin kaupallistamisen kanssa. Amerikalaislehdet julkaisivat internetissä journalistista materiaalia jo vuonna 1992, mutta se poikkesi huomattavasti nykyisestä. Julkaisut olivat tekstipohjaisia ja vain harvojen saatavilla, koska WWW-selaimet puuttuivat. Kun Netscape julkaisi ensimmäisen verkkoselaimensa kaksi vuotta myöhemmin, noin 60 pohjoisamerikkalaista lehteä ryntäsi verkkoon. Jo vuonna 1997 puolet yhdysvaltalaisista sanomalehdistä julkaisi uutisia omilla verkkosivuillaan. 2000-luvun alussa verkossa olivat lähes kaikki sanomalehdet. Valtaisa kehitys oli tapahtunut vain kuudessa vuodessa. (Li 2006, 1–2.)

Suomessa sanomalehtien verkkojulkaisut yleistyivät 1990-luvun lopussa (Moilanen 2004, 71). Iltalehti sukelsi verkkoon ensimmäisten joukossa vuonna 1995. Syksyllä 1997 verkossa oli 33 suomalaista sanomalehteä. Heinosen (1998, 6) mukaan sanomalehdet ”kiirehtivät tässä vai-

heessa verkkoon sen kummemmin pysähtymättä pohtimaan, mihin oikein ovat menossa”. Kiireeseen vaikuttivat ulkopuoliset tekijät, kuten teleoperaattorien internetpalveluiden kehittyminen. (Moilanen 2004, 72.)

Heinosen (2008, 7–8) mukaan sanomalehtien verkkojulkaisujen kehityksessä on erotettavissa kolme yleismaailmallista piirrettä, jotka kuuluvat myös Iltalehti.fi:n kehitykseen.

Ensimmäisen vaiheen verkkojulkaisuja kutsuttiin ”lapiolehdeksi”. Paperilehden aineistoa julkaistiin sellaisenaan verkkolehdeksi, eikä verkon ominaispiirteitä osattu hyödyntää. Lapiolehdeksi laskettiin myös paperilehden näköispainos. Iltalehti Online sisältö koostui alkuvaiheessa paperilehteä varten tehdystä aineistosta. (Heinonen 2008, 7.)

Iltalehti Online otti seuraavan askeleen vuonna 2005, kun verkkoon ryhdyttiin tuottamaan siihen soveltuvaa materiaalia. Seuraava vuonna lehden nimi muuttui Iltalehti.fi:ksi. Paperilehden uutisia lyhennettiin verkkoon sopiviksi ja verkossa alettiin julkaista uutistoimistojen materiaalia (Kivioja 2007, 45). Verkko reaaliaikaistui ja erkaantui paperilehdestä. Toisen vaiheen verkkojulkaisut hyödynsivät jo linkitystä ja hakukoneita (Heinonen 1998, 8).

Kolmannessa vaiheessa verkkolehdet erottautuvat täysin paperilehdestä ja niihin alettiin tuottaa välineen mahdollisuuksia hyödyntävää sisältöä (Heinonen 1998, 8). Iltalehdessä harppaus tapahtui vuonna 2007, jolloin uutistoimistojen materiaali ei enää riittänyt, vaan verkkolehden alettiin tuottaa omia uutisia. Heinosen (1998, 8) mukaan kolmannessa vaiheessa jutun ”käyttäminen” ei enää perustu pelkästään perinteiseen lukemiseen ja kuvien katseluun.

Kehityksen vaiheet etenivät epätasaisesti verkkolehdissä (Moilanen 2004, 75). Osa paperilehdistä piti verkko aluksi ”vihollisena”, eikä suostunut näkemään sen mahdollisuuksia (Moilanen 2004, 75). Muutosvastarinta hidastuttaa edelleen verkkopalveluiden kehittymistä, jonka vuoksi osa verkkolehdistä junnaa kehityksen toisessa vaiheessa.

Verkkolehden suosiota selittää osittain internetin käyttäjämäärän kasvu, mikä on antanut verkkolehden kehitykselle lisäpotkua. Verkkolehden lukeminen on yksi internetin yleisimmistä käyttötarkoituksista Suomessa. Internetin käyttäjistä noin 70 prosenttia lukee verkkolehtiä. Eniten verkkolehdet kiehtovat 25–44-vuotiaita nuoria aikuisia (Tilastokeskus 2010). Verkkolehden suosio näkyy myös kävijämäärissä: Suomen kymmenen suosituimman verkkosivuston joukossa on kuusi uutispalvelua. Kymmenen joukkoon mahtuvat Iltalehden lisäksi Iltasanomat, MTV3, Yle, Helsingin Sanomat ja Taloussanomat.

2.3 Verkkolehden erityispiirteet

Käsittelen tässä luvussa verkkojulkaisujen erityispiirteitä, jotka ovat tutkimukseni kannalta tärkeitä. Alasilan (2002, 290) mukaan verkon parhaita ominaisuuksia ovat ajantasaisuus, vaihtoehtoisuus ja vuorovaikutteisuus. Myös multimedia, blogit ja hypertekstuaalisuus kuuluvat verkkolehtiin (Drake, Haasio ja Jääskeläinen 2009, 25–32). Verkon parhaita puolia ovat arkistomaisuus ja rajaton tila (Kuusisto & Pippuri 1998, 15).

Verkkolehden erityispiirteet ovat:

Vuorovaikutteisuus. Verkkournalismin luonteeseen kuuluu, että yleisö osallistuu sisältöjen tuottamiseen (Drake, Haasio ja Jääskeläinen 2009, 16). Iltalehti.fi:ssä lukijoilla on mahdollisuus muun muassa keskustella uutisista sekä lähettää uutiskuvia ja videoita. Lukijoiden aktiivisuutta pidetään yllä erilaisilla äänestyksillä ja kilpailuilla.

Multimediallisuus. Verkossa kaikki materiaali on mahdollista muuttaa biteiksi. Tekstistä, äänestä ja liikkuvasta kuvasta voidaan rakentaa yhtenäisiä mediaesityksiä. (Heinonen 2008, 6.)

Reaaliaikaisuus. Verkkolehdellä on jatkuva deadline. Reaaliaikaisuus vaatii uutisten jatkuvaa päivittämistä, mutta myös uusien näkökulmien etsimistä. Usein verkkolehden pääuutiset ovat yhtenäiset, jolloin päivitysnopeus nousee valtiaksi tiukkenevassa uutiskilpailussa. Jatkuvasti elävä verkkolehti voi lisätä lukijauskollisuutta, kunhan nopeus ei mene luotettavuuden edelle (Alasilta 2002, 295).

Hyperlinkitys. Verkkolehden ovat muokanneet perinteisestä uutistyylistä entistä tiiviimpää ja iskevämpää (Alasilta 2002, 294). Hypertekstuaalisuus eli tekstien, kuvien ja grafiikan linkittäminen toisiinsa (Drake, Haasio ja Jääskeläinen 2009, 31) mahdollistaa lyhyen ilmaisun, mutta avaa tiedonjanoiselle lukijalle taustoja tuoreeseen uutiseen.

Rakenne. Verkkolehden rakenne vaikuttaa siihen, mitkä uutiset nousevat päivän luetuimmiksi (Vanninen 2009, 48). Kun uutinen on näkyvästi esillä verkkolehden etusivulla, se nousee taakuuvarmasti luetummaksi kuin riviuutinen, joka katoaa uutisvirtaan. Verkkolehden paraatipaikeille pääsevät päivän pääuutiset, jotka lukija näkee ensimmäisenä saapuessaan sivustolle. Vähemmän tärkeät uutisaiheet sijoitetaan etusivulla alemmaksi.

2.4 Kriittisiä puheenvuoroja

Tässä luvussa nostan esille kriittisiä puheenvuoroja verkkojournalismista.

Verkko tappaa paperilehdet. Jo verkkojournalismin alkuvaiheessa monet amerikkalaiset media tutkijat ennustivat ”paperilehtien olevan pian historiaa” (Li 2006, 121). Vaikka paperilehtien levikkiä on ollut laskusuhdanteista 1990-luvun jälkeen, verkkojulkaisulla arveltua pienempi vaikutus levikkiin (Li 2006, 135). Suomessa tilanne poikkeaa rapakon takaisesta. Ilta- ja aamulehtien verkkojulkaisuilla on ollut dramaattinen vaikutus irtonumeroiden levikkiin (Levikkitutkimus 2010b). Myös kotiin tilattavien päivälehtien levikit ovat laskeneet, mutta eivät yhtä jyrkästi. Tulevaisuus näyttää, millaiseksi verkko- ja paperilehden työnjako muotoutuu.

Verkkouutisointia vaivaa yhtenäisyys. Pietilän mukaan valtamedian verkkolehdet tarjoavat samoja pääuutisaiheita (Pietilä 2007, 119). Myös Vannisen (2009, 119) tutkimus antaa tukea yhtenäiselle uutisagendalle. Tutkimuksessa selvisi, että viidennes pääuutisaiheista kiersi useammassa kuin yhdessä mediassa viikon aikana. Samankaltaisuus johtuu siitä, että valtamedioiden seuraavat STT:n päivälistaa, jonka mukaan uutispäivä rakentuu (Pietilä 2007, 119). Toinen syy on lisääntynyt lainauskulttuuri. Vannisen (2009, 119) tutkimuksessa viidennes verkkolehdessä julkaistuja pääuutisista perustui lainaukseen. Kauppalehden päätoimittaja Hannu Leinosen mukaan uutisten lainaaminen kuuluu verkkomedian ominaisuuksiin (Valkama 2009), mutta paperilehdet karsastavat sitä edelleen.

Verkkojournalismi on sekundaaria. Ilta- ja aamulehtimäinen tapa luoda vahvoja kontrasteja on levinnyt myös muihin verkkolehtiin. Tyyliin kuuluu, että uutisten on tarkoitus puhuttaa, ärsyttää, viihdyttää, yllättää ja naurattaa. Toiset taas puhuvat ”tabloidisaatiosta”, joka kärjistää, yksinkertaistaa, paisuttelee ja johtaa harhaan (Kivioja 2007, 16–17). Kriittisten puheenvuorojen mukaan verkkolehdet ”tabloidisoituvat”, koska kaupallisuus ohjaa uutisvalintoja (Vanninen 2009, 86). Viihteellisten uutisten kautta verkkolehti kerää enemmän lukijoita, mikä taas houkuttelee mainostajia.

Uutiskriteerit hämärtyvät. Pietilä (2007) suhtautuu kriittisesti kiinnostavuuden markkinointiin, joissa uutiset arvo määritellään lukijamäärän perusteella. Klikkibisnes vääristää uutiskriteerejä. Olisi kuitenkin syytä pohtia, soveltuvatko perinteiset uutiskriteerit nykypäivän uusmediaan.

Verkkolehdet tuottavat tappiota. Panu Moilanen tutki verkkojulkaisujen kannattavuutta lisensiaattityössään (2004). Moilasan tarkastelemista lehdistä vain yksi oli voitollinen. Lehdet

eivät tutkimuksen aikaan odottaneetkaan, että verkkotoiminta olisi alussa voitollista. Tappioihin suhtauduttiin enemmänkin kehitysmenoina, ja sanomalehden voitollisuutta tarkasteltiin kokonaisuutena. Lehdet arviot voitollisesta toiminnasta vaihtelivat parista vuodesta kymmeneen. Lehtialan edustajat uskoivat vielä vuonna 2004 verkkopalveluiden muuttuvan maksulliseksi, mutta tämän tutkimuksen valmistuessa suurin osa suomalaisista verkkolehdistä jakaa edelleen uutisia ilmaiseksi. Verkkopalvelun muuttaminen maksulliseksi on hyvin vaikeaa, sillä lukijat ovat tottuneet saamaan kaiken ilmaiseksi netissä. (Moilanen 2004, 104.)

2.5 Aiemmat tutkimukset

2.5.1. Rikokset verkon suosituin uutisaihe

Suomalaisten verkkolehden uutisaiheita on tutkittu varsin vähän. Merkittävimmän ponnistuksen on tehnyt Sari Vanninen, joka vertailee valtakunnan ykkösmedioiden verkko- ja paperilehtien uutisaiheita pro gradu -tutkielmassa *Rikoksesta kriisiin – Digitaalisen ajan uutisagenda julkisuustilaa määrittävänä tekijänä* (2009). Vannisen työ antanut pohjaa tutkimukselleni, jonka fokus koko valtakunnallisen verkkomedian sijaan on Iltalehti.fi:n uutistarjonnassa.

Vannisen tutkimusaineistoon kuului neljän sanomalehden ja kahden verkkolehden lisäksi Iltalehti.fi ja paperinen Iltalehti. Vanninen analysoi verkkomedioiden pääuutisia sisällönanalyysin keinoin ja eritteli uutiset luokkiin aiheiden perusteella. Aihepiirien lisäksi tarkastelussa olivat juttujen maantieteelliset alueet, dramatisoivat esitystavat, juttujen päätoimijoiden viiteryhmät ja sukupuoli sekä juttujen monipuolisuus verkko- ja painetuissa lehdissä.

Verkkolehden pääuutisten aihepiireistä ykkönen oli turvallisuus (24 %). Vapaa-aika (22%) ja talous (20%) veivät toisen ja kolmannen sijan. Rikokset ja rangaistukset korostuivat turvallisuusaiheista. Iltalehden verkkosivuilla poissaolollaan loistivat talousaiheet, joita ei seurantaviikon aikana ollut yhtään. (Vanninen 2009, 67;76.)

Vannisen (2009, 78) mukaan ”iltapäivälehdien verkkolehden pääuutisaiheet näyttävät tyypistyvän lähes yksinomaan rikoksiksi ja onnettomuuksiksi”.

Pääuutisten lisäksi Vanninen tutki verkkolehden luetuimpia uutisia (2009, 126). Vannisen mukaan luetuimmat uutiset ovat pitkälti samoja kuin pääuutiset. Luetuimpien listalla oli eniten rikoksiin ja rangaistuksiin liittyviä uutisia.

Saloniemi ja Suikkanen (2007) seurasivat valtamedian uutistarjontaa syksyllä 2006 pilottitutkimuksessa *Suomalaisen uutismedian vuosiseuranta*. Hankkeessa uutisaiheet luokiteltiin kattavasti eri aihealuokkiin. Otoksessa oli mukana kuusi sanomalehteä, kaksi iltapäivälehteä, kaksi ilmaisjakkalehteä sekä neljä eri radio- ja televisiokanavien uutislähetystä. Tutkimuksessa analysoitiin paperilehtien etusivuaiheet ja sähköisen median uutislähetykset. Uutisaiheita tarkasteltiin muun muassa sukupuolen, paikallisuuden, sävyn ja lähteiden näkökulmasta.

Vaikka Saloniemen ja Suikkasen tutkimuksessa ei ollut mukana verkkolehtiä, noudatteele verkkojulkaisujen agenda muita tiedotusvälineitä. Tukea väitteelle antaa Maxwell McCombsin agenda-setting teoria, jonka mukaan eri tiedotusvälineiden agendat ovat melko samanlaisia, koska media seuraavat tiivistä toisiaan. (McCombs 2004, 33–35)

Suosituin pääuutisaihe oli vapaa-aika (27%). Poliittikka (24 %) ja talous (17%) seurasivat perässä. Turvallisuutta koskevat aiheet saivat eniten tilaa iltapäivälehtien etusivuilla, mutta kokonaisvertailussa turvallisuusaihepiiri oli vasta viidenneksi suosituin. (Saloniemi & Suikkanen 2007.)

Pasi Kiviojan pureutui iltapäivälehtien sisällön muutokseen tutkimuksessa *Iltapäivälehtien mediakentän ja yhteiskunnan muutoksessa*. Tutkimuksen mukaan noin puolet Iltalehden etusivun kottimaan uutisista käsitteli rikoksia ja onnettomuuksia vuosina 2005–2006. Lähes unholaan olivat jääneet yhteiskunnalliset aiheet. (Kivioja 2007, 64–65.)

2.5.2 Miehet näkyvästi esillä mediassa

Sukupuolten näkyvyyttä mediassa on selvitetty useissa tutkimuksissa. Miesten ja naisten näkyvyyttä mediassa pidetään ongelmallisena. Saloniemen ja Suikkasen (2007) mukaan tasapaino on lähes mahdotonta, sillä miestoimijat hallitsevat politiikkaa, taloutta, työmarkkinoita ja maanpuolustusta. *Suomalaisen uutismedian vuosiseurannassa* (2007, 46) ykkösuutisten päätoimija oli mies kolme kertaa niin usein kuin nainen.

Vanninen (2009, 92) päätyi tutkimuksessaan samaan tulokseen: ”verkkolehdistä miesten osuus päätoimijoina oli vajaa puolet ja naisten alle viidennes”. Verkkouutisille on tyypillistä, ettei päätoimija ole määriteltävissä. (Vanninen 2009, 92.)

3 Tutkimusmenetelmä ja -aineisto

3.1 Sisällönanalyysi tutkimusmenetelmänä

Lähestys tutkimuskysymystäni - *mitkä kotimaan uutisaiheet kiinnostivat eniten Iltalehti.fi:n lukijoita vuonna 2009* – sisällönanalyysillä, jolla pyritään aineiston piirteitä luokittelemalla ja laskemalla vastaamaan tutkimuskysymyksiin.

Sisällönanalyysi on tutkittavien dokumenttien, tekstin tai kuvien muuttamista määrälliseksi eli numeroiksi (Seppänen 2005, 142). Aineisto muutetaan määrälliseksi luokittelemalla ja laske-
malla. Pohjana menetelmälleni on Veikko Pietilän oppikirja *Sisällön erittely* (1976), jossa sisäl-
lönanalyysistä käytetään termiä sisällön erittely. Pietilä (1976, 53) määrittelee sisällön eritte-
lyn ”joukoksi menettelytapoja, joiden avulla dokumenteista tieteellisiä pelisääntöjä noudattaen
tehdään havaintoja ja kerätään tietoa”.

Ryhmittelen otsikot aihepiireittäin, jotta pystyn kvalitatiivisesti tarkastelemaan uutisaiheiden
suosiota. Kun aineistoa halutaan käsitellä tilastollisin menetelmin, tiedon pitää olla luokitellussa
muodossa (Pietilä 1976, 61). Pietilän mukaan hyvä apuväline tiedon järjestämiseen on luokitte-
lurunko, joka sisältää luokat kerättäviä tietoja varten. Luokitusrungossa määritellään sisältöluo-
kat esimerkkialkioineen (Pietilä 1976, 101).

Sisällönanalyysi (tai sisällön erittely) sekoittaa kvalitatiivista ja kvantitatiivista tutkimusotetta.
Seppäsen mukaan (2005, 145) mukaan harva tutkimus on puhdasta kvantitatiivista raportointia
ja yleensä kvalitatiivinen tutkimus perustuu tilastoituu aineistoon.

Kvantitatiivisesta eli määrällisessä tutkimuksessa keskeistä ovat johtopäätökset aiemmista tut-
kimuksista, hypoteesin esittäminen, käsitteiden määrittely, aineiston saattaminen tilastollisesti
käsiteltävään muotoon ja tulosten kuvailu taulukoilla (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2001, 129).
Kaikki edellä mainitut piirteet löytyvät opinnäytetyöstäni.

Kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen piirteitä on aineiston tulkitseminen ja ymmärtäminen
(Hirsjärvi ym. 2001, 155). Kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimusote nähtiin aiemmin vas-
takkaisina, mutta nykyisin niitä ajatellaan toisiaan täydentävinä suuntauksina (Hirsjärvi ym.
2001, 124–125).

Sisällönanalyysi sopii minun tutkimukseeni, koska se antaa tutkijalle avoimet kädet muokata luokittelurunkoa tutkimusaineiston mukaiseksi, eikä rajoita aineistoluokkien määrää (Eskola & Suoranta 1998, 189). Laadullista aineistoa on mahdollista analysoida myös muun muassa *kvantifivoimalla* ja *teemoittelulla* (emt. 165; 175).

Kvantifioiminen eli luokittelu perustuu pitkälti tutkijan omaan tulkintaan, jonka perusteella aineiston lajittelu tehdään (emt. 166). Tutkijan subjektiivinen tulkinta vaikuttaa luokittelutuloksiin tosin kuin sisällön erittelyssä, jossa tarkoin määritelty luokittelurunko on lajittelun perusteella. Sisällön erittelyssä tutkimuksen toistettavuus eli reliabiliteetti on suurempi, kun subjektiivinen kokemus ei vaikuta tuloksiin.

Teemoittelulla pyritään hahmottamaan aineistosta keskeisiä aihepiirejä (emt. 175–176). Sitä hyödynnetään yleensä haastattelujen analyysissä, mutta se sopii myös aineiston teemoihin perustuvaan jaotteluun. Teemoittelu ei soveltunut tutkimukseeni, koska siinä korostuu numeraalisen tiedon sijasta teeman sisältö.

Omaa tutkimustani vastaavan sisällön erittelyn ovat tehneet Pasi Kivioja (2004) ja Sari Vanninen (2009).

Pasi Kivioja luokitteli tutkimuksessaan Ilta-Sanomien lööppiaiheita vuonna 2002. Tutkimuksen pääluokat olivat: julkkis, rikos ja rangaistus, onnettomuus ja tapaturma, urheilu, ihmissuhde ja erotiikka, selvitykset ja listaukset, sää ja luonnonilmiöt, rahapelit, yhteiskunta ja eläin sekä liitteet ja teemasivut. Joillakin pääluokista oli lisäksi alaluokkia. Sari Vannisella oli yhteensä 32 aiheluokkaa, kun hän tutki verkko- ja printtimedian uutisaiheita.

Molemmat tutkimukset poikkeavat omastani siinä, että mukana aineistoissa oli myös viihde-, urheilu- ja ulkomaan uutiset. Oma otokseni koostuu ainoastaan kotimaan uutisista, joten kumpikaan runko ei ole täysin yhteensopiva tutkimukseni kanssa. Olen rakentanut tämän tutkimuksen luokitusrungon yhdistelemällä aiempia vastaavia tutkimuksia ja Pietilän ohjeistusta.

3.2 Havaintoyksikköjä 300

Tutkimusaineistoni koostuu Iltalehti.fi:n 300 suosituimmasta kotimaan uutisesta ajalta 1.1.-31.12.2009. Rajaus kotimaan uutisiin lähti omasta aloitteestani, mutta oli myös mieluinen toi-

meksiantajalla. Iltalehti.fi:n kotimaan uutisaiheista ei ollut vastaavanlaista tutkimustietoa, joten tutkimukselle oli tilausta.

Kokosin aineiston Google Analytics -verkkoanalyysipalvelusta, joka kerää yksityiskohtaista tietoa Iltalehti.fi:n lukijamääristä. Työkalussa on nähtävillä muun muassa otsikko ja uutisen osasto, jonka verkkotoimittaja päättää julkaisuhetkellä. Työkalu piirtää kävijämääristä kuvioita keräämänsä tiedon perusteella, mutta sitä kautta ei saa tilastotietoa uutisten sisällöistä. Google Analyticsin tiedot ovat vain Iltalehden käytössä.

Aineiston kokoaminen ei ollut aivan yksinkertaista, sillä se piti kasata yhteen useammasta eri osastosta. Vuoden 2009 aikana kotimaan uutisia julkaistiin yhteensä 11 eri osastossa: uutiset, Oulu, Tampere, Turku, Vantaa, Espoo, Helsinki, sikainfluenssa, talous, verot ja Espoon tragedia. Talous- ja sikainfluenssa-osastossa julkaistaan myös aiheeseen liittyviä ulkomaan uutisia, jotka on poistettu aineistosta.

Google Analytics oli kirjannut jokaisen osaston tunnusluvut eri tiedostoihin, joten minun piti manuaalisesti yhdistää tiedot Excel-taulukkolaskentaohjelmaan. Excelissä järjestelin uutiset suosituimmuusjärjestykseen. Järjestelyperusteena käytin uutisten latauskertoja eli kuinka monta kertaa uutista on klikattu. Jos lukija on käynyt samassa uutisessa kahdesti, hänen klikkinsä on laskettu tuplasti latauskertoihin. Toimeksiantaja halusi latauskerrat järjestelyperusteeksi, koska samaa tietokonetta saattaa käyttää useampi lukija. Jos järjestelyperusteena olisi käytetty eri lukijoiden käyntimääriä, tällöin eri lukijoiden klikkaukset samasta IP-osoitteesta eivät kirjautuisi.

Tutkimusaineistoa ei ole liitetty tutkimukseen toimeksiantajan pyynnöstä.

3.3 Aineiston luokittelu

Luokittelin aineiston uutiset aiheen perusteella yhdeksään pääkategoriaan. Apua luokittelurungon rakentamiseen etsin aiemmista tutkimuksista. Tutustuin muun muassa Vannisen (2009), Suikkasen ja Saloniemen (2007), Kiviojan (2004, 2007) ja Syrjälän (2007) tutkimuksiin. Lisäksi kävin Excelissä läpi omaa tutkimusaineistoa ja kirjoitin otsikoiden perään mahdollisia luokkia.

Jo alku vaiheessa huomasin, että osalle uutisista on vaikea löytää sopivaa aiheluokkaa. Tämän vuoksi luokitukseen oli välttämätöntä lisätä *muu aihe* -kategoria. Ratkaistuani ensimmäisen ongelman törmäsin jo seuraavaan: kuinka pienelle joukolle kannattaa luoda oma pääkategoriansa vai pitäisikö kaksi aiheetta yhdistää samaksi luokaksi. Päädyin yhdistelemään aiheita, sillä tutki-

musaineiston silppuaminen kymmeniin aihealuokkiin ei olisi antanut tilastollisesti merkittäviä tuloksia.

Lopulliset pääluokat syntyivät lähinnä Kiviojan (2007) luokittelun ja omien havaintojeni perusteella. Käytin luokitusrunгон rakentamiseen useita tunteja. Luokitusrunko on koko tutkimuksen perusta, joten sen rakentaminen oli tutkimuksen tärkein prosessi. Halusin, että pääluokat ovat tarkkaan harkittuja, jotta tutkimus tulokseni ovat luotettavia. Yksityiskohtainen luokittelurunko kitki pois tulkinnanvaraisuudet lajitteluvaiheessa.

Yhdeksän pääluokan lisäksi luokittelurunkoon kuuluu 18 alaluokkaa. Ainoastaan kolme suurinta pääkategoriaa sisältävät alaluokkia, koska pienemmissä alaluokkien tekeminen ei ollut järkevää aiheiden hajanaisuuden vuoksi. *Rikos ja rangaistus* -kategorian alaluokat perustuvat Syrjälän (2007) ja Kiviojan (2004) jaotteluun. *Onnettomuus ja tapaturma* - sekä *julkkeis* -kategorian pohjalla on Kiviojan (2004) luokittelu.

Aiheen lisäksi tarkastelen tutkimuksessani myös sukupuolen esiintymistä uutisissa. Luokittelin uutiset päätoimijan mukaan. Vannisen (2009, 152) mukaan ”päätoimijaksi katsotaan jutussa selvimmin esillä oleva taho puhuja- asemasta riippumatta, ja se pyritään koodaamaan otsikon, jutun kärjen ja tarvittaessa vinkissä käytetyn kuvan perusteella”. Päätoimijoiden lajittelun tein otsikon perusteella luokkiin: *mies, nainen, molemmat* tai *neutraali*. Lopuksi ristiintaulukoin tulokset suosituimpien aiheiden kanssa.

Tavoitteeni oli tehdä koko luokittelu uutisotsikoiden perusteella. Käytännössä luin lähes jokaisen aineistoni uutisissa, jotta väärinymmärryksille ei jäisi mahdollisuutta.

3.3.1 Luokittelurunko

Luokittelin uutiset aiheen perusteella yhdeksään pääluokkaan ja 18 alaluokkaan.

Sää. Tähän kategoriaan kuuluvat sääennusteet ja kelitilanteesta kertovat jutut.

Viikonloppuna superbelle!

Lunta ja räntää kinoksittain!

Rahapelit. Pääasiassa lottoaiheiset jutut, mutta mukaan mahtuu myös yksi arpavoitto.

Lottovoittajat mokanneet: näin olisi voinut välttää lahjaverot

Onnettomuus tai tapaturma. Kategoriaan kuuluvat loukkaantumiseen tai kuolemaan johtaneet onnettomuudet. Huomion arvoista on, että onnettomuus uutisten otsikoista ei usein selvinnyt, oliko kyseessä onnettomuus. Yhdistin itsemurhat tähän luokkaan.

Alaluokat: *tulipalo, liikenne, putoaminen, äkillinen kuolema ja muu.*

Rikos ja rangaistus. Kirjasin ylös aineistossa esiintyneet rikosnimekkeet, joiden perusteella syntyivät kategorian alaluokitukset. Alaluokissa on hyödynnetty Suomen rikoslain mukaisia nimekkeitä, joita myös Pasi Kivioja (2007) käytti tutkimuksessaan. Harvoin aineistossa esiintyneet rikostyypit kirjasin luokkaan *muu rikos/moraalittomuus*. Jos uutinen käsitteli rikoksen oikeuskäsittelyä, kirjasin sen luokkaan epäillyn rikostyyppin mukaan. Moraalittomuudet tai rikokseen viittaavat toimet laskin myös tähän ryhmään.

Alaluokat: *henkirikos, raiskaus, vapaudenriisto, pedofilia/hyväksikäyttö, liikennesrikos, kiusaaminen/uhkailu, paboinpity ja muu rikos/moraalittomuus.*

Kadonneet. Tähän ryhmään laskin kaikki kadonneisiin henkilöihin liittyvät jutut. Ryhmä on poikkeuksellisen suuri, koska viime vuonna seurattiin 14-vuotiaan Noran tapauksen lisäksi myös Tampereella kadonneen mallipojan Niko Niemen etsintöjä. Katoamisista tehtiin kymmeniä uutisia, joista lukuisat nousivat 300 suosituimman joukkoon.

14-vuotias Nora katosi kesken koulupäivän

14-vuotias Nora löytyi kuolleena

Noran kuolinsyy selvisi

Polisi Noran tapauksesta: Pullo tuotiin ulkomailta

Äiti järjestää Noralle muistotilaisuuden

Julkikset. Tähän kategoriaan laskin kaikki julkisuuden henkilöitä koskevat otsikot. Suurin osa julkiksista käsittelevistä uutisista julkaistaan Iltalehti.fi:ssä viihde-osastossa, joten ne eivät kuulu aineistooni. Jos julkisuuden henkilö on kuollut, syylistynyt rikokseen, sairastunut tai joutunut onnettomuuteen, juttu julkaistaan osastossa uutiset.

Julkikseksi määrittelin henkilön, joka on esillä statuksensa tai yhteiskunnallisen asemansa vuoksi. Haastava tapaus oli esimerkiksi pääministeri Matti Vanhanen, joka esiintyi uutisissa

sekä yksityishenkilönä että pääministerinä. Luokittelin Vanhasen tekstiviestikohuun liittyvät uutiset kategoriaan *julkkis* ja pääministerin tehtäviä koskevat uutiset kategoriaan *yhteiskunta*. Useat julkkiksiin liittyvät otsikot sisälsivät aineksia muista kategorioista. Esimerkiksi uutinen *Suosikkimuusikolle syytteet törkeästä lapsen hyväksikäytöstä* mahtuisi sekä rikos- että julkkis-kategoriaan. Laskin tällaiset rajatapaukset julkkiksiksi, koska tekijän julkkisstatus on lisännyt jutun kiinnostavuutta.

Alaluokat: *kuolema, rikos, onnettomuus/sairaus, parisubde/perhe ja muu*.

Terveys ja sairaus. Tähän luokkaan kuuluvat muun muassa sikainfluenssauutiset ja yleiseen terveyteen liittyvät aiheet.

Yhteiskunta. Kategoria sisältää politiikkaan, talouteen ja työelämään liittyvät uutisaiheet.

Matkoja myydään polkubinnoin – Etelään alle 200 eurolla

Hallitus luopuu eläkeiän nostamisesta

Älä tee näin työhaastattelussa

Omatkin epäilevät jo Vanhasta

Mitä ihmettä Koti-Ideassa tapahtuu?

Muu aihe. Tähän kategoriaan listasin uutisaiheet, jotka eivät sopineet muihin luokkiin ja joille ei ollut järkevää tehdä omaa luokkaansa.

4 Tutkimus

Itse tutkimus pääsi vauhtiin vasta pitkän pohjatyön jälkeen. Luokittelurungon rakentaminen vei leijonanosan ajasta, mutta helpotti tutkimusvaihetta. Ennen luokittelua kävin aineiston läpi useita kertoja, jotta sain varmasti eliminoitua tutkimukseen kuulumattomat uutiset.

Ensin luokittelin kaikki 300 uutista yhdeksään pääkategoriaan. Luokittelu vei yllättävän kauan aikaa, koska perustelin jokaisen uutisen kohdalla itselleni, miksi kyseinen uutinen kuuluu tiettyyn luokkaan. Luokittelurunko antoi hyvän perustan, mutta vastaan tuli myös rajatapauksia. Joukossa oli muun muassa henkilön kuolemaan liittyvä uutisia, jossa ei kerrottu, oliko kuolema tapaturma vai liittykö se sairauteen. Jos viittauksia sairauteen ei ollut, kirjasin uutisen onnettomuudeksi.

Kun olin saanut pääluokittelun valmiiksi, erottelin rikos-, julkkis- ja onnettomuus uutiset omiin Excel-taulukkoihinsa, joissa tein jaottelun alaluokkiin. Alaluokat hioutuivat lopullisiksi vasta tässä vaiheessa, sillä osa alkuperäisistä alaluokista putosi pois tarpeettomana, kun yhdistelin luokkia. Kiviojan (2007) jaottelussa oli mukana esimerkiksi ampumis- ja vesiliikenneonnettomuudet, joita aineistossani ei ollut laisinkaan. Alaluokkien viimeistely vei aikaa, mutta itse luokittelu oli huomattavasti nopeampaa kuin pääluokissa. Varsinkin rikosuutisissa, joiden luokittelu perustui tekoon, ei tullut eteen epäselvyyksiä.

Alaluokituksen jälkeen luokittelin uutiset otsikossa päätoimijana olevan henkilön sukupuolen perusteella. Luokittelun tein sen sukupuolen perusteella, mikä oli selvemmin esillä otsikossa. Esimerkiksi jos otsikossa luki ”mies raiskasi naisen”, lajittelin uutisen miehen mukaan. Jos taas otsikko oli ”nainen raiskattiin kotimatalla”, laskin uutisen päätoimijan naiseksi. Samalla periaatteella luokittelin myös muut uutiset.

Lajittelun ohella tein havaintoja otsikoiden kielestä, sävystä ja dramaattisuudesta. Yritin löytää kunkin luokan sisältä yhdistäviä piirteitä. Vaikka tutkimusotteeni on määrällinen, on tutkimuksessani mukana myös laadullista pohdintaa. Pelkkä tutkimustulosten tilastollinen analyysi jäisi melko pintapuoliseksi, joten pohdinnan on tarkoitus syventää tutkimustani.

Tutkimuksessani tarkastelen suosiota uutisaiheen kautta, mutta se ei pelkästään tee uutisesta klikkimagneettia. Yksittäisen uutisen suosioon vaikuttavat monet asiat: otsikointi, julkaisuaika,

näkyvyys verkkolehdeissä ja visuaalinen toteutus. Silläkin on merkitystä, mikä verkkolehti on julkaissut uutisen ensimmäisenä.

Julkaisuajan vaikutuksesta suosioon hyvä esimerkki on espoolaisessa kauppakeskuksessa sattunut ampuminen. Se oli yksi merkittävimmistä uutistapauksista viime vuonna ja oli laajasti näkyvillä mediassa. Iltalehti.fi julkaisi ensimmäisen uutisen tapauksesta uudenvuodenaattoaamuna, jonka jälkeen uusia juttuja tehtiin lähes tunneittain, mutta vain yksi uutisista nousi kymmenen suosituimman joukkoon (Taulukko 1). Merkittävä osa lukijoista oli poissa internetin ääreltä, koska oli uusivuosi. Jos tapaus olisi sattunut tavallisena arkipäivänä, lukijamäärät olisivat luultavasti olleet paljon suuremmat.

Esimerkin on tarkoitus kuvata sitä, että tutkimukseni on vain yksi lähestymistapa uutisten suosioon. Tutkimukseni eivät kerro, miten tehdä uutinen, joka nousee kävijälistojen kärkeen. Enemminkin tutkimustulokseni on hyödyksi verkkotoimittajalle, joka valitsee uutiset verkkolehteen. Koska tutkimusaineistoni koostuu ainoastaan Iltalehti.fi:n suosituimmista kotimaan uutisista, tuloksia ei voi yleistää sellaisenaan muihin verkkolehtiin.

Aluvuossa esittelen tutkimukseni tulokset, jonka jälkeen käyn läpi johtopäätökseni. Lisäksi pohdin yhdistäviä tekijöitä suosituimpien uutisten välillä. Vertailuaineistona ovat Vannisen (2009) ja Kiviojan (2004, 2007) tutkimukset. Tosin Vannisen aiheiden kategorisointi eroaa omastani sen verran, että tutkimus on vertailukelpoinen ainoastaan rikosuutisia tarkastellessa.

4.1 Yleiskuva uutisvuodesta

Taloudellinen taantuma, sikainfluenssa ja vaaliraha puhuttivat vuonna 2009.

Politiikassa pinnalla olivat vaaliraha-asiat, joiden puiminen aloitettiin mediassa jo vuonna 2008. Erilaiset vaalirahaa jakaneet yritykset, yhdistykset ja säätiöt nousivat otsikoihin kesällä, jolloin kohu oli kuumimmillaan. Osansa saivat myös poliitikot. Muun muassa keskustan Antti Kaikkonen ja kokoomuksen Maria Tiura paistattelivat usein Iltalehti.fi:n sivuilla. Mylläkkään joutui mukaan myös pääministeri Matti Vanhanen, jonka lautakasaa etsittiin syksyllä 2009.

Vanhanen oli näyttävästi esillä myös hallituksen harkitessa eläkeiän nostamista. Myös pääministerin sähköpostittelu keskustan kunnallisvaaliehdokkaan kanssa sai palstatilaa ja kiinnosti lukijoita.

Irtisanomiset, lomautukset ja yt:t olivat alkuvuodesta jokapäiväisiä uutisia. Maailmalta Suomeen vyörynyt talouskriisi puhutti ja kosketti useita suomalaisia. Silti talouskriisi ei päässyt suosituimpien uutisten joukkoon.

Sikainfluenssa roikkui uutisotsikoissa koko viime vuoden. Tauti vaati ensimmäisen suomalaisuhrin lokakuussa, mikä herätti lukijoiden kiinnostuksen. Tartuntaan liittyvät neuvokit ja faktalaatikot olivat erittäin luettuja Iltalehti.fi:ssä.

Viime vuodestakaan ei selvitty ilman suru-uutisia. Espoolaisessa kauppakeskuksessa sattunut joukkomurha hätkähdytti uudenvuodenaattona. Iltalehti.fi:n lukijoita kiinnostavat myös perhesurmat, 26-vuotiaan naisen sieppaaminen ja nuorten tyttöjen katoamistapaukset, joita oli vuoden aikana useita.

Taulukko 1. Iltalehden 10 suosituinta kotimaan uutisotsikkoa vuonna 2009.

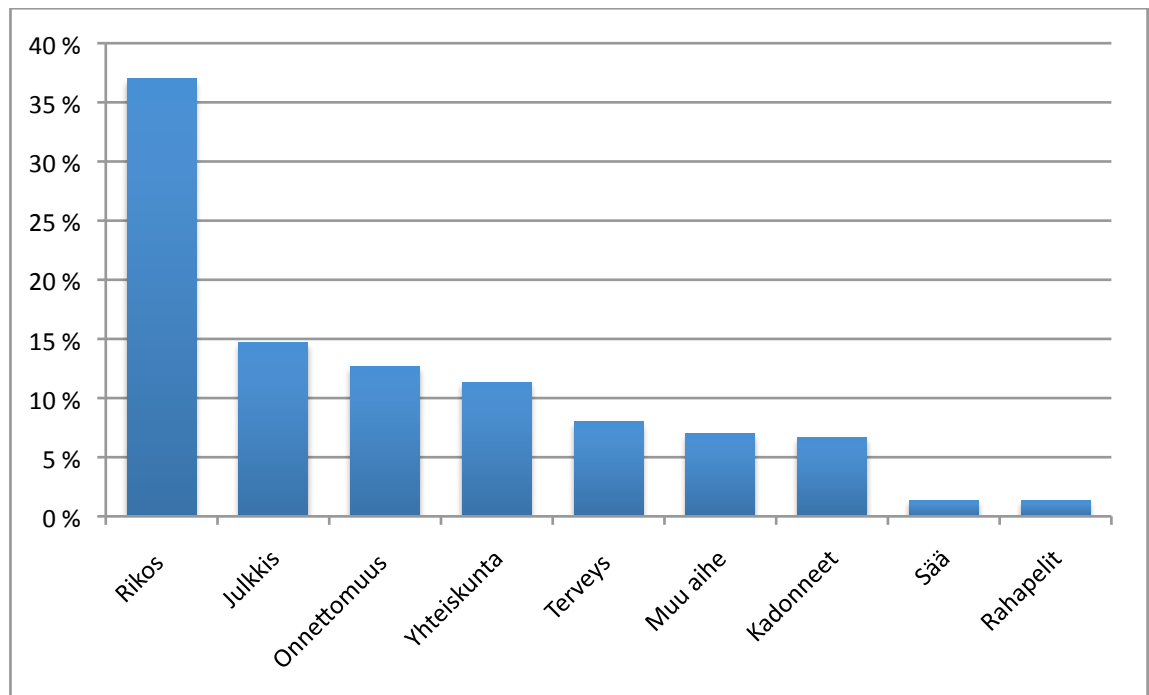
	Otsikko
1	Katso kuntakohtainen jättilista: Kaikki yli 150 000 tienanneet
2	14-vuotias Nora löytyi kuolleena
3	Poliisi julkaisi nuoren kuolemaan johtaneen kaahailuvideon
4	Poliisi jahtaa tätä miestä Sellon ammuskelusta
5	Nykästen raju joulu - Matti puukotti Merviä
6	Influenssafakta: Aikuisen syytä mennä lääkäriin, jos on...
7	Ulvilan surma: Lapsi puhui hätäpuhelua, kun äiti päätti surmatyön
8	Matti ""Sig"" Inkinen löydettiin kuolleena
9	Miten taudilta voi suojautua?
10	Mies piti koulutyttöä seksiorjanaan

4.2 Rikos ja rangaistus suosituin aihepiiri

Rikos ja rangaistus oli ylivoimaisesti suosituin aihepiiri, kun aineistoa tarkastellaan yhdeksän luokkaisen aihepiirikuvion (Kuvio 1) perusteella. Rikos- ja rangaistus uutisia oli 37 prosenttia (111 kappaletta) koko aineistosta. Seuraavat pääluokat olivat huomattavasti pienempiä. *Julkais*-aihepiiriin kuului aineistosta 14,7 prosenttia (44 kappaletta), *onnettomuus ja tapaturma* -aihepiiriin 12,7 prosenttia (38 kappaletta) ja *yhteiskunta* 11,3 prosenttia (34 kappaletta).

Seuraavat kolme luokkaa olivat hyvin lähellä toisiaan. *Terveys ja sairaus* -kategoriaan kuului uutisista 8 prosenttia (24 kappaletta), *muu aihe* -kategoriaan 7 prosenttia (21 kappaletta) ja kategori-
aan *kadonneet* 6,7 prosenttia (20 kappaletta).

Jumbosijan jakoivat luokat *sää* ja *rahat*, joita molempia oli 1,3 prosenttia (4 kappaletta).

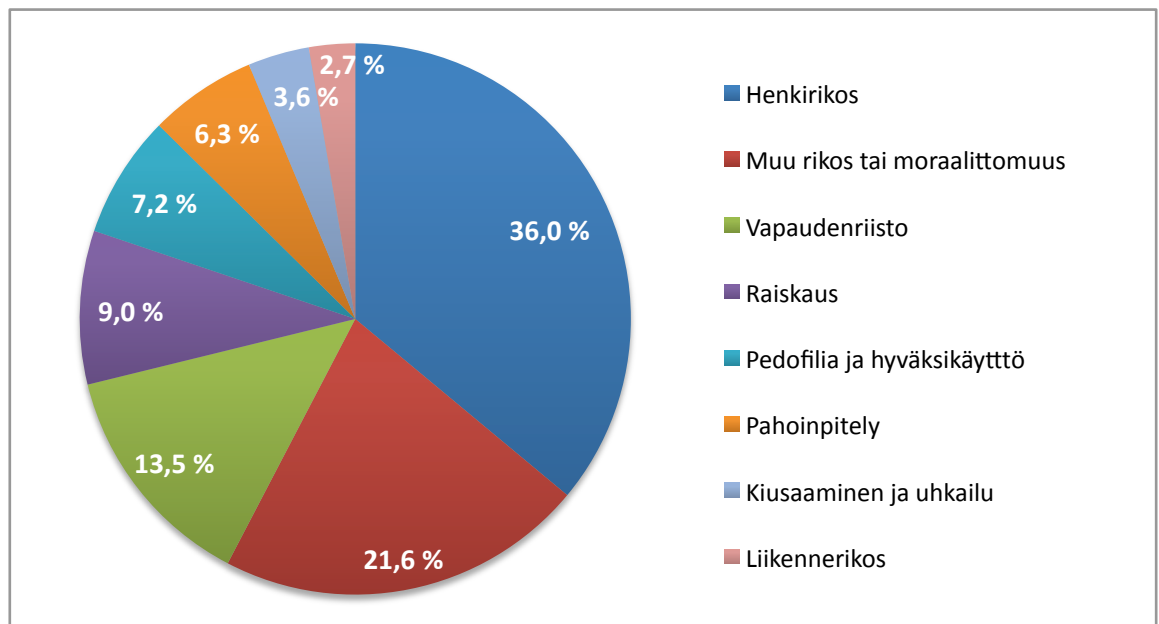
Kuvio 1. Iltalehti.fi:n suosituimmat kotimaan uutisten aihepiirit vuonna 2009 (N=300).

Myös Vannisen (2009) tutkimuksessa verkkolehtien suosituimmat uutiset käsitelivät rikoksia. Luetuimmista verkkouutisista 23 prosenttia oli rikoksiin ja rangaistuksiin liittyviä uutisia (Vanninen 2009, 127). Vannisen tutkimuksen mukaan Iltalehti.fi:n pääuutisista oli yli 50 prosenttia turvallisuusuutisia, joka sisältää rikos- ja onnettomuus uutiset. Se oli selvästi suurempi määrä verrattuna tutkimuksen muihin verkkolehtiin. Verkon pääuutisaiheet ovat verrannollisia luetuimpiin uutisiin (Vannisen 2009, 126).

Pasi Kivioja tutki Ilta-Sanomien lööppiaiheita vuonna 2006. Tutkimuksen mukaan huippumyynnit tavoitettiin silloin, kun lööpin ykkösaikana oli yleisvaarallinen rikos tai onnettomuus (Kivioja 2007, 89).

4.2.1 Henkirikos on klikkimagneetti

Rikos ja rangaistus -kategorian uutiset jaon vielä kahdeksaan alaluokkaan, jotka nimesin Suomen rikoslain rikosnimikkeiden mukaan. Myös jatkojutut lajittelin rikosnimikkeiden perusteella. Tämä selkeytti lajittelua, sillä suurin osa suosituimmista rikosuutisista oli jatkojuttuja. Esimerkiksi Kauhajoen kouluampumiseen liittyvä jatkojuttu *Kauhajoen kouluampuja Matti Saari suunnitteli tekoaan kuusi vuotta* kuului henkirikoksiin.

Kuvio 2. Kotimaan rikosuutisten aihepiirit vuonna 2009 (N=111).

Suosituin aihepiiri oli *henkirikokset*, joita rikosuutisista oli 36 prosenttia (40 kappaletta). Suurin osa uutisista käsitteli samoja henkirikoksia. Luetuimmat uutiset liittyivät Ulvilan surmaan, mikkeliläisen Sannan tappoon ja Sellon ampumistapaukseen.

Toiseksi suurin luokka *muu rikos tai moraalittomuus* oli 21,6 prosenttia (24 kappaletta). Luokka sisälsi muun muassa lapsen heitteillejättöön, asuntojen sotkemiseen ja huumeisiin liittyviä uutisia. Lähes jokainen tämän alakategorian uutisista on eri aiheesta, joten niille ei ollut järkevää tehdä omaa luokkaansa. Myös normaalin moraalikäsitteilyksen vastaiset teot, kuten otsikko *Omais-ten tuska: Hauta poltettiin*, kuuluivat tähän luokkaan.

Vapaudenriistoa käsitteleviä uutisia oli 13,5 prosenttia (15 kappaletta). 12 kappaletta tämän alaluokan uutisista käsitteli Turussa vuoden 2009 kesäkuussa tapahtunutta sieppausta. Kolme muuta luokan uutista liittyi lapsen sieppaukseen.

Raiskausuutisia aineistosta oli 9 prosenttia (10 kappaletta). *Pedofiliaan tai hyväksikäyttöön* liittyviä uutisia oli 7,2 prosenttia (8 kappaletta).

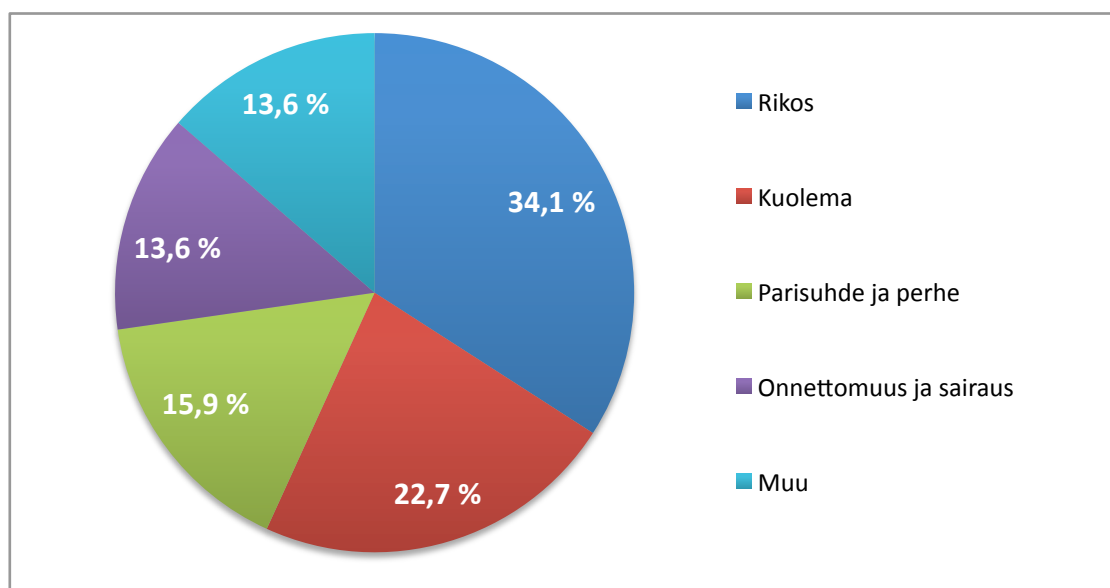
Fyysinen pahoinpitely imaisi sisäänsä rikosuutiset, joissa uutisoitiin puukotuksista tai hakkaamisesta. Pahoinpitelyyn liittyviä uutisia oli 6,3 prosenttia (7 kappaletta). Kaksi pienintä alaluokkaa olivat *kiusaaminen/uhkailu* ja *liikennerikokset*, joita oli 6,3 prosenttia (6 kappaletta).

Kiusaamista tai uhkailua oli 3,6 prosentissa (4 kappaletta) rikosuutisia. Kolme luokan uutista käsitteli koulukiusaamista ja yksi naapureiden välistä vihanpitoa.

LiiKENNERIKOKSIA oli vain 2,7 prosenttia (3 kappaletta). Kaikki luokan uutiset käsittelivät ylinopeutta.

4.2.2 Julkkis + rikos kiinnostavin yhdistelmä

Rikosuutiset jyräsivät myös julkkiskategoriassa. Julkkisuutisista rikoksia käsitteli 34 prosenttia (15 kappaletta). Rikosuutisten lajitteluperusteena käytin rikospääkategorian kriteerejä, jotka löytyvät luokittelurungosta. Poikkeus oli muusikko Matti Inkisen katoaminen, jonka laskin rikosuutiseksi, vaikka henkilön katoaminen ei lain mukaan rikos. Aiheesta ei ollut järkevää tehdä omaa alaluokkaansa ja sen yhdistäminen rikosluokkaan oli mielestäni luontevinta. Yksittäisenä aiheena Inkisen katoaminen olikin suosituin. Suosituimmissa viihdeuutisissa oli yhteensä kuusi Inkisen katoamista ja kuolemaa käsittelevää juttua.

Kuvio 3. Suosituimmat julkkisuutisten aiheet (N=44).

Julkkisuuden henkilön ja hänen läheisensä kuolemaa käsitteleviä uutisia oli 23 prosenttia (10 kappaletta) aineistosta. Mukana oli myös muutama jatkojuttu, jossa käsiteltiin omaisten surua. Varsinaisia muisteloita ei tässä ryhmässä ollut.

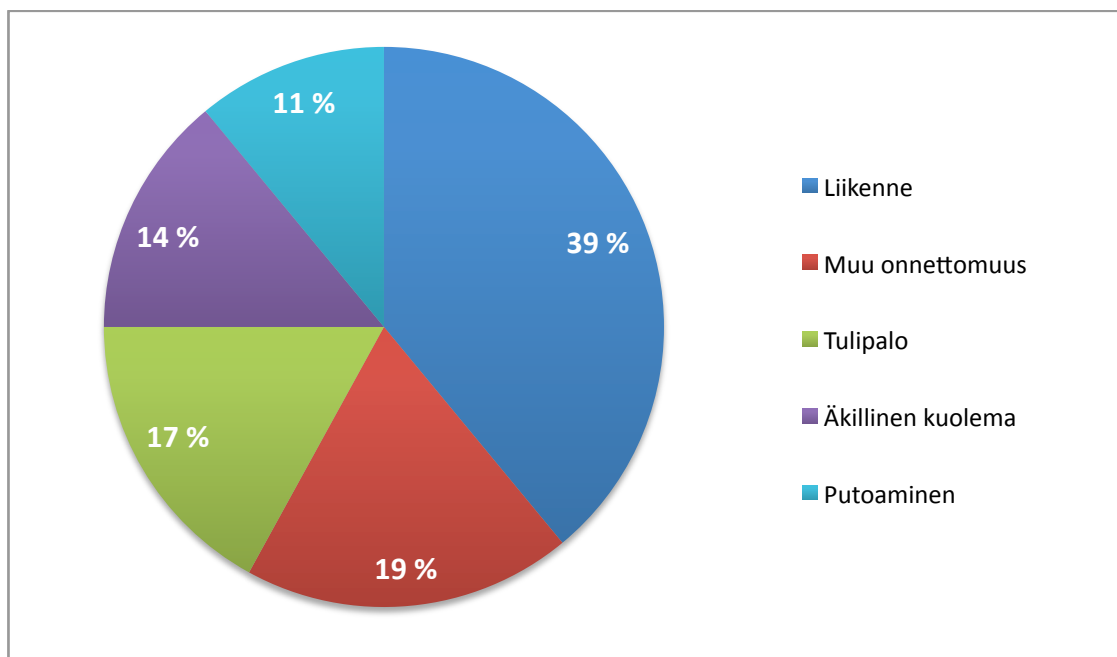
Parisuhteeseen ja perheeseen liittyviä uutisia oli 16 prosenttia (7 kappaletta). Uutisissa käsiteltiin neljää aihetta: kotiäiti Nina Mikkosen mielipiteitä päivähoidosta, pääministeri Matti Vanha-

sen parisuhdetta, kustantaja Niklas Herlinin ajatuksia isästään ja formulakuljettaja Mika Häkkinen avioehtoa.

Onnettomuus ja sairaus sekä muu-luokkaan kuuluvia uutisia oli kumpaakin 14 prosenttia (6 kappaletta). Luokkaan päätyivät muun muassa otsikot *Näistä sukista nousi kobu - katso kuvat!* ja *Ravintoloitsijat närkästyivät Hjalliksen kommenteista: "Myönnä virheesi!"*.

4.2.3 Liikenneonnettomuuden kiinnostavat

Onnettomuus ja tapaturma -kategoria sisälsi viisi alaluokkaa: liikenne, tulipalo, äkillinen kuolema, putoaminen ja muu onnettomuus. Koko aineistosta onnettomuus uutisia oli 12,7 prosenttia.

Kuvio 4. Suosituimmat onnettomuus ja tapaturma -uutisten aiheet (N=38).

Suosituin uutisaihe tässä kategoriassa oli *liikenneonnettomuudet*, joita oli 39 prosenttia (14 kappaletta). Liikenneonnettomuuksia luokittelin maa ja meriliikenteessä tapahtuneet onnettomuudet, joista esimerkkeinä *Kolme nuorta kuoli kolarissa Kuhmalabdella* ja *Hajonneen Silja Euroopan matkustajat: Tunsimme tärinän*.

Muu onnettomuus -kategoriaan kuului 19 prosenttia (7 kappaletta) uutisista, joiden aiheena oli muun muassa myrkytys, hukkuminen, työtapaturma ja lasketteluonnettomuus.

Tulipalouutisia oli 17 prosenttia (6 kappaletta). Niistä suurin osa käsitteli Naantalissa tapahtunutta omakotitalon paloa, jossa kuoli useita nuoria. Suosituimpiin uutisiin nousi samasta aiheesta myös useita jatkojuttuja.

Äkillinen kuolema muotoutui alaluokittelun loppuvaiheessa, kun havaitsin, että osaa onnettomuus uutisia yhdistää äkillinen kuolema, johon ei löydy syytä. Tästä esimerkkinä uutinen *Suomalais-DJ kuoli Lontoossa*. Uutisessa ei kerrota kuolinsyytä. Erotin vastaavat tapaukset omaksi alaluokakseen, koska niitä oli tilastollisesti merkittävän paljon. Tähän luokkaan kuului 14 prosenttia (5 kappaletta) uutisista.

Putoamisonnettomuuksia oli 11 prosenttia (4 kappaletta). Nimen mukaisesti luokkaan kuuluivat onnettomuudet, jossa henkilö kuoli pudotessaan jostakin. Lisäksi laskin tähän alaluokkaan tapaturmat, jossa henkilö jäi jonkun esineen tai asian alle ja menehtyi.

4.3 Johtopäätökset

4.3.1 Rikosuutiset henkilöivät

Rikokset ja rangaistukset olivat kiistatta Iltalehti.fi:n suosituin uutisaihe vuonna 2009. Tutkimustulos vahvistaa hypoteesini, jonka mukaan rikosuutiset kiinnostavat eniten verkossa. Rikosuutisten ylivoimalle löytyy useita syitä, joita pohdin seuraavaksi.

Rikosuutiset täyttävät monta uutiskriteeriä. Galtungin ja Rungen mukaan uutisen kiinnostavuuteen vaikuttavat muun muassa voimakkuus, yksiselitteisyys, negatiivisuus ja toistuvuus (Kunelius 1998, 171–172), jotka kaikki ovat ominaisia erityisesti väkivaltautisille. Väkivaltautiset sopivat nopeaan uutisvälineeseen kuten verkkolehteen, koska se ei ole materiaalina liian monimutkaista (Syrjälä 2007).

Verkkolehtien painottuminen rikosuutisointiin on koko maanlaajuinen trendi (Vanninen 2009). Runsaalla rikosuutisoinnilla on kiistämätön vaikutus siihen, että ne nousevat suosituimmaksi aihepiiriksi. Kiviojan (2007, 203) mukaan runsas rikosuutisointi iltapäivälehtien verkossa voi olla seuraus siitä, että paperilehdet ovat siirtäneet rikosuutisointia verkkoon. Synkät aiheet ja pikkurötökset eivät kelpaa ilmettään keventäville lehdille.

Surmat, murhat ja tapot haukkasivat leijonanosan rikosuutisoinnista. Joukossa oli lukuisia jatkojuttuja, jotka perustuivat poliisin tutkimuksiin. Syrjälän (2007, 30) mukaan henkirikostapauk-

sia seurataan muita rikoksia pidempään otsikoissa. Ihmiset haluava lukea niistä, koska tragediat herättävät sääliä ja pelko, jolloin ihmiset myötälälvät uhrien läheisten tunteet (Pietilä 2007, 57).

Suurin osa viime vuoden henkirikosuutisista käsitteli Ulvilassa vuonna 2006 tapahtunutta perheenisän surmaa, joka sai yllätyskäänteen. Lukijoiden mielenkiinto heräsi uudelleen, kun poliisi alkoi epäillä surmatun miehen vaimon tarinaa. Poliisi pidätti vaimon syyskuussa 2009 epäiltynä miehensä surmasta. Kuulusteluissa vaimo tunnusti surman, mutta perui myöhemmin tunnustuksensa. Jo tapauksen dramatiikka on omijaan herättämään lukijoiden kiinnostuksen, mutta taustalla on perinteisen turvallisuuskäsityksen rikkoutuminen. Äitien tekemät rikokset murtavat perinteisen myytin herttaisesta kotirouvasta (Kivioja 2007, 202). Tapausta käsitellään edelleen oikeudessa, eikä vaimoa ole todistettu syylliseksi.

Aineiston rikosuutisista lapset esiintyivät rikoksen uhrina tai tekijänä useasti. Alaikäisten tekemät rikokset, heihin kohdistuneet rikokset ja onnettomuudet kiinnostavat lukijoita harvinaisuuden takia. Ne voisivat tapahtua kenellä tahansa meistä, joten lukijat samaistuvat tarinaan ja voivat vertailla omaa elämäänsä niihin. (Pietilä 2007, 57). Iltalehti.fi:n suosituimmissa rikosuutisissa lapsen osuutta rikokseen korostettiin otsikossa ja viattomia lapsia tuotiin keinotekoisesti esille, vaikka heillä ei ollut osuutta itse rikokseen. Lapset olivat uhrin roolissa erityisesti seksirikoksissa ja kiusaamistapauksissa.

Viattoman nuoren naisen kuolema kiinnosti edelleen. Mikkeliiläisen Sannan surma oli poikkeuksellisen raaka ja jaksoi kiinnostaa useita päiviä. Henkirikoksen seuranta muistutti vuonna 2000 tapahtunutta Eveliina Lappalaisen surmaa. Poliisin julkaisema kuva uhrista lisäsi uutisen kiinnostavuutta ja antoi kasvot viattomuudelle.

Kun Syrjälä (2007) tutki väkivaltaa lööpeissä, hän huomasi, että suurimmassa osassa väkivalta-otsikoita ei kerrota, kuka on uhri ja kuka tekijä (Syrjälä 2007, 50). Taas Iltalehti.fi:ssä julkaisuissa suosituimmissa rikosuutisissa tekijä tai uhri oli henkilöity. Otsikossa ei puhuttu naisesta tai miehestä vaan esimerkiksi isästä, vammaisesta tai miljonäärin tyttärestä. Erityisesti seksirikoksissa tekijä tai uhri henkilöitiin.

Kahden rikoksen tai rikoksen ja moraalittomuuden yhdistelmä oli ominaista suosituimmille rikosuutisille. Usein moraalittomuus liittyi siihen, että rikoksen uhri ei saanut apua (Hätäkeskus ei lähettänyt apua - nainen jäi yksin odottamaan murhaansa; Lehti: Koulutyttö hakattiin rajusti - 40 nuorta seurasi vierestä). Rikos yhdistettiin otsikossa myös epäinhimilliseen tai häikäilemättömään käytökseen (Kaverinsa murhannut kysyi tekstiviestillä lupaa).

Henkirikoksista käytettiin hyvin neutraalia kieltä otsikoissa. Puhuttiin surmasta, taposta ja murhasta, eikä esimerkiksi lahtaamisesta, teurastamisesta tai teloituksesta. Suosituimmat rikosotsikot eivät mässäilleet yksityiskohdilla, vaan herättivät lukijan huomion muilla tavoin. Syrjälän mukaan rikosuutisen “otsikkoon on aina löydettävä jotakin sellaista, että kyseessä ei ole ”tavallinen tarina”. Mielenkiintoisuus tai yllättävyys voi tulla otsikkoon osapuolten rooleista, teon motiivista tai jostakin yksityiskohdasta.” (Syrjälä 2007, 52).

Tyypillisimmät rikokset, kuten puukotukset, nyrkkitappelut ja liikennerikokset loistivat poissaolollaan. Myöskään omaisuus- tai talousrikoksia ei ollut suosituimpien joukossa, vaikka esimerkiksi pyramidihuijauksesta uutisoitiin useasti vuonna 2009.

4.3.1 Julkkiset rikoksen tekijöinä

Julkkisten tekemät rikokset korostuivat tutkimuksessani, koska aineistoon kuuluivat ainoastaan kotimaan uutiset. Iltalehti.fi:n periaatteiden mukaisesti julkkisuutiset julkaistaan pääsääntöisesti viihdeosastossa, mutta jos ne käsittelevät tunnetun henkilön onnettomuutta, kuolemaa, rikosta tai muuta merkittävää aihetta, ne listataan uutisosastoon. Aineistoni vuoksi tulokseni poikkeaa Stefan Leppäsen (2009) tekemästä opinnäytetyöstä, jossa hän analysoi Iltalehti.fi:n viihdeuutisointia. Leppäsen aineistosta rikos- ja onnettomuus uutisia oli vain 21 prosenttia, ja suurin julkkisuutisten aihealue oli viihde ja kulttuuri (41 %).

Suosituimmat julkkisuutiset olivat poikkeuksetta negatiivisia. Lukijoita ei kiinnostanut julkisuuden henkilön miljoonatulot tai lapsen syntymä, mutta sen sijaan syöpä, lapsen kuolema ja pahoinpitely kiinnostivat. Yleisellä tasolla voidaan todeta, että erittäin kielteiset aiheet kiinnostavat lukijoita eniten (Pietilä 2007, 56). Tämä pätee niin verkossa kuin paperilehdessäkin. Kiviojan (2004) lööppitutkimuksen mukaan myyvimmat aiheet liittyvät tunnettujen henkilöiden kuolemaan tai paheksuttavaan toimintaan.

Rikosuutisissa julkisuuden henkilön antama lisäarvo jutulle oli kiistämätön. Julkkisen tekemä rikos ei tarvinnut olla pahimmasta päästä, kun se kipusi suosituimpien uutisten joukkoon. Vuoden suosituin julkkisuutinen *Nykästen raju joulu - Matti puukotti Merviä* kiinnosti henkilöiden tunnettuuden takia. Esimerkiksi kainuulaisen pariskunnan puukkotappelu tuskin olisi ollut yhtä luettu. Lapsiin kohdistuneet seksirikokset kiinnostivat lukijoita myös julkkisuutisissa.

Rikosuutisissa julkkikset olivat poikkeuksetta väkivallan tekijöitä eivätkä uhreja. He syllistyivät muun muassa pedofiliaan, puukotukseen ja hyväksikäyttöön. Syrjälän (2007, 50) mukaan julkisuuden henkilön tekemästä rikoksesta tai rikosepäilystä kirjoitetaan herkemmin kuin tavallisen talleajan.

Julkisuuden henkilön nimi otsikossa lisäsi lukijan kiinnostusta. Suosituimpiin otsikoihin oli päässyt myös muutama suosikkimuusikko, tv-kasvo ja huippukitaristi, mutta ne olivat harvinaisuuksia. Kivioja (2004) havaitsi lööppitutkimuksessaan, että julkkiksen tituleeraaminen suosikinäyttelijäksi tai kohumissiksi on riskialtista. Usein nimi jätettiin otsikosta pois, kun lööpin henkilöt eivät olleet tarpeeksi tunnettuja. Näissä tapauksissa lukija kokee tulleen höynäytetyksi ja ärsyyntyä. (Kivioja 2004, 93.)

Miksi julkkisten vastoinkäymiset sitten kiinnostavat? Ehkä ne tekevät parrasvaloissa paistattelevista tähdistä inhimillisiä tai tyydyttävät lukijoiden tirkistelyn halua. Ehkä julkisuuden henkilön kuolema herättää kollektiivista surua, johon lukijat osallistuvat median välityksellä.

4.3.2 Nuoret uhrin vetoavat

Suosituimmat onnettomuus uutiset liittyivät poikkeuksetta kuolemaan tai loukkaantumiseen. Lukijoiden mielenkiinnon herättivät oudot ja epäselvät onnettomuudet. Myös kertomukset lomamatkoilla tapahtuneista tapaturmista olivat lukijoiden mieleen. Perinteiset liikenneonnettomuudet ja tulipalot pääsivät suosituimpien joukkoon vain jos uhrina oli nuoria.

Onnettomuus uutisia yhdistää kaksi tekijää: uhrien lukumäärä ja nuori-ikä. Luetuimpia olivat uutiset onnettomuuksista, jotka vaativat useamman uhrin. Kuolleiden ja loukkaantuneiden ikää korostetaan otsikoissa muun muassa sanoilla koululainen, mopopoika ja pikkutyttö.

Saman huomasi myös Pasi Kivioja (2004), kun hän tutki Ilta-Sanomien myydyimpiä lehtiä. Myyntihuippuja saavutettiin lapsiin liittyvillä onnettomuus uutisilla ja erikoisilla tapahtumilla (Kivioja 2004, 89). Myös Iltalehti.fi:n lukijoiden mielenkiinnon herättivät oudot ja epäselvät onnettomuudet (Vauva kuoli lomamatkalla rahakiistan vuoksi; Kolme hengenvaarassa karpäsien vuoksi). Perinteiset liikenneonnettomuudet ja tulipalot pääsivät suosituimpien joukkoon vain jos uhrina oli nuoria.

Uhrien henkilöllisyys ilmaistiin otsikossa erilaisin sanakääntein: *Koululaisen isä kuoli saunaan - kaverit kylpivät vieressä* ja *Reserviläinen menehtyi kertausharjoituksissa*.

4.3.3 Poliitikka paitsiossa

Suosituimmat yhteiskunnalliset uutiset kertoivat lukijalle läheisistä muutoksista ja yhteiskunnan epäkohdista. Kovia poliittisia uutisia oli joukossa vain muutama, ja ulkopoliitikka jäi totaalisesti paitsioon. Mielenkiintoisia ääripäitä löytyi myös joukosta; ihmisiä kiinnosti sekä yli 150 000 euroa tienneiden verotiedot että kotitalouksien pienituloisuusrajat.

Yhteiskunta-luokan uutiset käsittelivät muun muassa taloutta, politiikkaa, työtä, yritys-elämää verotusta, valtion instituutioita ja kuluttamista. Tässä luokassa aihekirjo oli tämän tutkimuksen laajin, mikä asetti haasteita lajittelulle. Jouduin perustelemaan tarkasti itselleni, miksi kyseinen uutinen kuului kyseiseen luokkaan. Esimerkiksi otsikot *Mies eli ilman vettä ja sähköä - poliisi löysi kuolleena* ja *Yle: Suomi-Soffa yritti vaihtaa "vaikeat" asiakkaat* tuottivat päänvaivaa. Ensimmäinen uutinen kertoo syrjäytyneestä, joka eli elämänsä yhteiskunnan laidalla ja kuoli yksin. Tahallinen tai tahaton syrjäytyminen on yhteiskunnallinen puheenaihe. Suomi-Soffa-uutinen selvä kuluttajajuttu, mutta kertoo myös yrityksen toimintatavoista.

Aiheiden hajanaisuuden vuoksi kategoriaan oli vaikea rakentaa alaluokkia, joihin olisi tullut enemmän kuin kaksi uutista. Jätin alaluokat selkeyden vuoksi pois, ja pohdin seuraavassa tarkemmin yhteiskunnallisia uutisaiheita.

Iltalehti.fi:n lukijat klikkailivat mielellään köyhyyttä ja toimeentuloa käsitteleviä uutisia. Erityisesti kiinnostivat ihmisten oikeat tarinat (Näin asuu koditon - Kaksi vuotta kahvilan alla; Työtön elää 800 eurolla: "Vain välttämätön on mahdollista").

Arkiseen kuluttamiseen liittyvät uutiset kiinnostivat (Yle: Valion maidot pois yli 700 kaupasta!; Tämän verran pankkitililläsi on syytä olla katetta!). Myös kohtuuttomuudet (3-vuotias Joni sai mätkyt) ja työntekijän (Tyly päätös 15 vuoden työuralle - potkut raskaana olevalle) kohtelu saivat runsaasti lukijoita.

Poliittiset uutiset kiinnostivat Iltalehti.fi:n lukijoita, kun ne käsittelivät pääministerin mahdollista eroa (Suuttunut pääministeri tiedotustilaisuudessa: "En riskeeraisi uraani"), poliitikon tietämättömyyttä (Urpilainen määritteli pienituloisen: Alle 3000 euroa kuukaudessa) tai muuta uutista (Stubb vauvan kuolemasta: "Olen todella pahoillani"). Eniten kiinnosti pääministerin toiminta, sillä suosituimmissa uutisissa oli useampi aiheita käsittelevää juttua. Vanhasen lisäksi poliitikoista suosituimpiin otsikoihin pääsivät vain Jutta Urpilainen ja Alexander Stubb.

Suosituimmat yhteiskunnalliset uutiset olivat sävyiltään negatiivisia tai neutraaleja. Suosion perusteella lukijat pitivät myös uutisista, jotka ottivat vahvasti kantaa. Otsikoissa köyhyys kukoisti, asiakkaat vaimennettiin, tehtailtiin jättilaskuja ja törsättiin rahaa. Tosin kuluttajauutiset eivät ottaneet kantaa, vaan olivat enemmänkin neuvovia.

4.3.4 Lukijat haluavat hyötytietoa

Sikainfluenssa nousi ykkösaiheeksi terveysuutisissa. Iltalehti.fi:ssä taudille tehtiin oma sivunsa, johon aihetta koskevat uutiset kerättiin. Muuten terveysaiheiden kirjo oli melko suppea, eikä laajalti merkittävä tässä tutkimuksessa.

Merkittävä huomio on, että lukijat hakivat Iltalehti.fi:stä tietoa sikainfluenssasta. Luetuimmat H1N1-jutut olivat faktoja (Miten taudilta voi suojautua?; Influenssafakta: Aikuisen syytä mennä lääkäriin, jos on...), joiden varjoon jäivät uutiset tautiin kuolleista. Tämä kannustaa jatkossakin panostamaan lukijoita palvelevaan uutisointiin, sillä hyötytieto on lukijalle arvokasta.

Sikainfluenssan lisäksi suosituimmat terveysaiheet käsittelivät äkillisistä sairaustapauksista johduneita kuolemia. Usein tapaukseen liittyi jotain omituista (Nainen sairastui kännykästä - kielitaito rapistui) tai omaisen haastattelu (Isän tuska: 19-vuotiaalle aivovamma).

4.3.5 Kehoitus otsikossa toimii aina

Yritin välttää viimeiseen asti kategoriala *muu*, koska luokan nimi ei kerro sen sisällöstä mitään. Lajitellessani kuitenkin huomasin, että osa uutisista ei löytänyt paikkaansa muista kategorioista. Lisäsin luokitteluun tämän kategorian, jotta tutkimuksen tulos ei vääristy. Koska luokan nimi on mitäänsanomaton, annan kategorian sisältöä tarkasti tässä luvussa.

Luokan sisältö poikkeaa edukseen muista, sillä siihen kuuluvien uutisten näkökulmat ovat ominaisia verkkolehdistä. Luultavasti aiheet eivät saisi lehdestä palstatilaa, sillä ne ovat liian kevyitä ja ”sähköisiä” perinteiseen paperilehteen.

Kärkeästi noin puolet luokan uutisista perustui kuvaan (Tallentuiko turvakameraan haamu? Katso kuva!) tai televisio-ohjelmaan (Pariskunta syyttää tv-ohjelmaa: Häät pilalla!).

Ohjelmista kirjoittelua pidetään yleensä viihdejournalismina (Kivioja 2007), mutta Iltalehti.fi:ssä tv-juttuja julkaistaan myös uutisosastossa, jos ne ovat yleisesti merkityksellisiä. Televisiosarjoista kirjoittelu on ottanut mallia urheilujournalismita, jolla on ollut tapana kerrata eilisen urheilutapahtumat ja tunnelmat tämän päivän lehdessä (Kivioja 2007, 105). Kiviojan mukaan tv-juttuja lukevat ne, jotka katsovat myös ohjelmaa.

Luokan televisiosarjoihin perustuvia juttuja yhdistää negatiivinen ja moralisoiva sävy. Aineiston joukossa oli useampi MTV3:n Totuuden henki -ohjelmaa koskevaa juttu. Visailussa osallistujilta kysyttiin arkaluotoisia kysymyksiä, joihin heidän piti vastata totuuden mukaisesti. Kilpailijan voittopotti kasvoi sitä mukaan, mitä rehellisempi hän oli vastauksissaan. Sarja sai katselijat pohtimaan, mitä he olisivat valmiita paljastamaan rahan takia. Samasta syystä Iltalehti.fi:n lukijoita kiinnostivat ohjelmasta tehdyt uutiset. Lisäksi verkkolehden keskustelupalsta tarjosi lukijoille mahdollisuuden kommentoida hätkähdyttävää ohjelmaformaattia.

Kategoriat sisälsi useita uutisia, jotka perustuivat kuvaan. Lukijoita houkuteltiin klikkaamaan uutiset Katso kuvat! -käskyllä (Tällainen on maailman kallein risteilyalus - katso kuvat!; Tallen-tuiko turvakameraan haamu? Katso kuva!). Kuviin perustuvat uutiset olivat melko viihteellisiä, mikä näkyi myös jutun otsikossa.

4.3.6 Nuoren katoaminen herättää tunteita

Aineiston kokoamisen jälkeen huomasin, että joukossa oli paljon katoamistapauksiin liittyviä uutisia. Juttujen määrä oli mielestäni sen verran merkittävä, että lisäsin luokitteluun kategorian *kadonneet*. Vastaavaa luokkaa ei ollut Kiviojan (2004) tai Vannisen (2009) tutkimuksissa. Luultavasti molemmat olivat luokitelleet nämä uutiset rikos ja rangaistus -luokkaan. Itse kuitenkin päädyin erottamaan ne omaksi luokakseen, koska juttujen määrä oli tilastollisesti hyvin merkittävä. Lisäksi kadonneista henkilöistä kertovat jutut ovat verkkouutisoinnin ominta aluetta nopeuden takia.

Kadonneista henkilöistä kertovat uutiset perustuvat yleensä poliisin tiedotteeseen, jonka mukana on kuva etsityistä henkilöistä. Kuvalla on kiistämättä suuri merkitys näiden juttujen kiinnostavuuteen.

Nuorten teinityttöjen katoamiset kiinnostivat Iltalehti.fi:n lukijoita eniten. Kolme luetuinta kategorian juttua käsittelivät 14-vuotiaan Noran katoamista. Tapaus oli laajalti esillä mediassa

vuoden 2009 keväänä, ja Iltalehti.fi:ssä oli useita jatkojuttuja poliisitutkinnan etenemisestä. Noran katoaminen on esimerkillinen tapaus siitä, miksi nuorten katoamiset kiinnostavat lukijoita.

Katoaminen herättää lukijoissa useita kysymyksiä, joihin media etsii vastauksia. Miksi nuori katoaa? Onko hän kateissa omasta tahdostaan vai onko hänet siepattu? Liittyykö katoamiseen rikos? Yleisesti ihmisten katoamisissa kiinnostaa mystisyys ja epä tieto. Äidit ja isät taas samais-tuvat kadonneet nuoren vanhempiin ja myötäelävät heidän tunteitaan.

Kuten Norankin tapaukseen, katoamiseen liittyy aina dramatiikkaa. Nora katosi kesken koulu-päivän ja löytyi kuolleen lumisesta metsästä. Nora oli ilmeisesti nauttinut alkoholia, sillä hä-nen viereltään löytyi vodkapullo. Luultavasti myös Noran ulkonäöllä oli myös merkitystä ka-toamisen kiinnostavuuteen. Poliisin julkaisemassa kuvassa poseerasi kaunis ja viaton teinityttö, joka vetoasi lukijoiden tunteisiin. Noran katoamiseen liittyy myös yleinen keskustelu alkoholin välittämisestä alaikäisille, mikä osaltaan lisäsi tapauksen kiinnostavuutta.

Eniten lukijoita kiinnostivat katoamistapauksiin liittyvät jatkojutut ja uutiset, joissa kadonneen kerrottiin kuolleen.

4.3.7 Lotto vetää massoja

Luokittelussa jumboluokiksi jäivät *rahapelit* sekä *sää*. Molemmissa luokissa oli vain neljä juttua, joten yleispätevää on analyysia luokkien sisällöstä ei voi tehdä näin suppean aineiston perus-teella. Rahapelit ja sää ovat kuitenkin perinteisiä iltapäivälehtien aiheita (Kivioja 2004), joten niitä ei voinut jättää pois tutkimuksesta.

Sääennusteet olivat luetuimpia kategorian uutisia. Kolme juttua neljästä liittyi kesään ja heltee-seen, ja yhdessä uutisointiin lumen tulosta. Suppean aineiston perusteella voidaan päätellä, että äärisääolosuhteita koskevat jutut ovat luetuimpia. Näiden uutisten sävy oli vahvasti positiivi-nen.

Suomalaiset ovat tunnetusti lottokansaa, mikä tuli todistettua tässäkin tutkimuksessa. Aihepii-rin suosituin uutinen oli *Lottovoittajat mokanneet lahjaverojen välttämisen*. Muut kategorian uutiset käsittelivät lottovoittajien tunnelmia ja rahapeliin uudistumista.

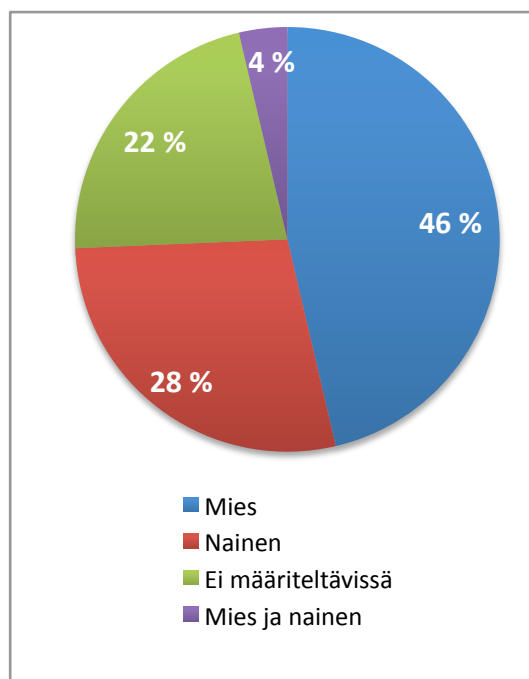
4.4 Miehet useammin päätoimijoina

Tutkimukseni toinen osa käsitteli sukupuolijakaumaa suosituimmista Iltalehti.fi:n kotimaan uutisissa. Luokittelin aineistoni uutiset päätoimijan sukupuolen mukaan: mies, nainen, molemmat ja neutraali. Kahdella erillisellä luokittelulla sain samasta tutkimusaineistosta monipuolista tietoa. Vaikka opinnäytetyöni päätarkoitus oli tutkia kotimaan uutisaiheita, myös tämä osio antoi mielenkiintoista lisätietoa suosituimmista uutisista. Sukupuoliluokittelulla sain tietoa siitä, kumpi sukupuoli suosituimmista uutisissa enemmän esillä.

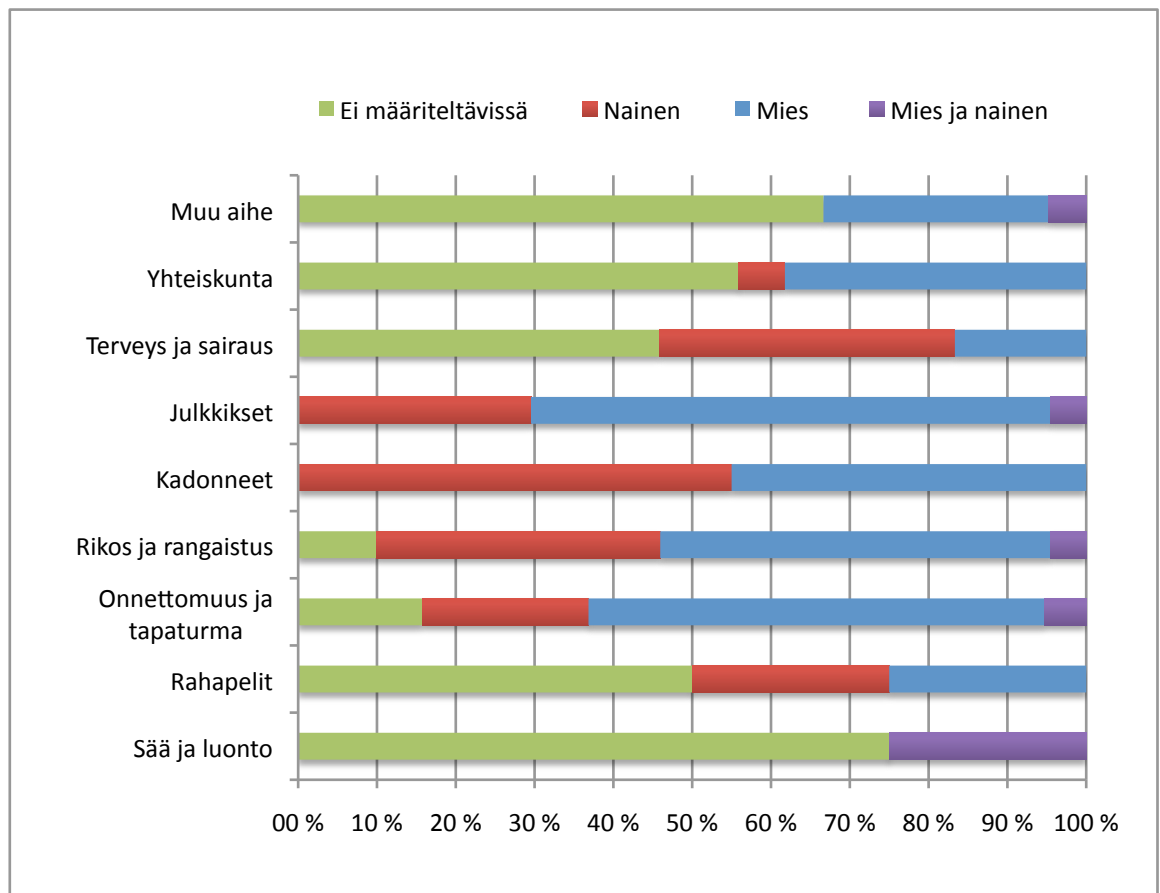
Aluksi luokittelin kaikki 300 aineiston uutista sukupuolen mukaan. Toimeksiantajan toivomuksesta tein saman luokittelun 50 suosituimmalle uutiselle, sillä haluttiin tietää, onko kärkiuutisten ja koko aineiston välillä eroja. Yllätyksekseni tutkimustulokset erosivat huomattavasti toisistaan.

Koko aineiston uutisissa lähes puolessa päätoimijana oli mies. Nainen oli esillä 28 prosentissa uutisissa. Aineiston uutisista 22 prosenttia oli sellaisia, joissa päätoimija ei ollut määriteltävissä, eli se ei ollut kukaan yksittäinen henkilö. Molemmat sukupuolet olivat päätoimijoina vain neljässä prosentissa aineiston uutisista.

Myös Sari Vannisen (2009, 98) tutkimuksessa päätoimijoiden sukupuolijako oli samantapainen, kun hän lajitteli verkkolehtien pääuutisia. Vannisen tutkimuksessa korostui erityisesti päätoimijoiden sukupuolettomuus.

Kuvio 5. Sukupuolijakauma koko aineiston uutisissa (N=300).

Kuvio 7. Suosituimpien uutisten päätoimijan sukupuoli aiheen mukaan (N=300).

Mies esiintyi päätoimijana naista useammin seuraavissa aihealueissa: onnettomuus ja tapaturma (58 %), rikos ja rangaistus (50 %) sekä julkiset (65 %). Erityisesti miesten ylivalta korostui julkisuutisissa. Myös Vannisen (2009, 191) tutkimuksessa miehet esiintyivät verkkolehtien rikos- ja onnettomuus uutisissa naista useammin. Muille aihealueille ei Vannisen tutkimuksesta löydy vertailuaineistoa.

Suomalaisen uutismedia vuosiseurannassa (Saloniemi & Suikkanen 2007) tutkittiin sanomalehtien sukupuolijakaumaa vuonna 2006. Tutkimuksen mukaan miehet olivat kaikissa aihepiireissä ylivoimaisesti näkyvimmin esillä. Oman tutkimukseni perusteella voin todeta, että Iltalehti.fi:n uutisten päätoimijan sukupuolijakauma on huomattavasti tasaisempi.

Naisten vahvaa aluetta olivat katoamis uutiset (55 %), mutta naisten osuus rikosuutisten (36 %) päätoimijana oli myös merkittävä.

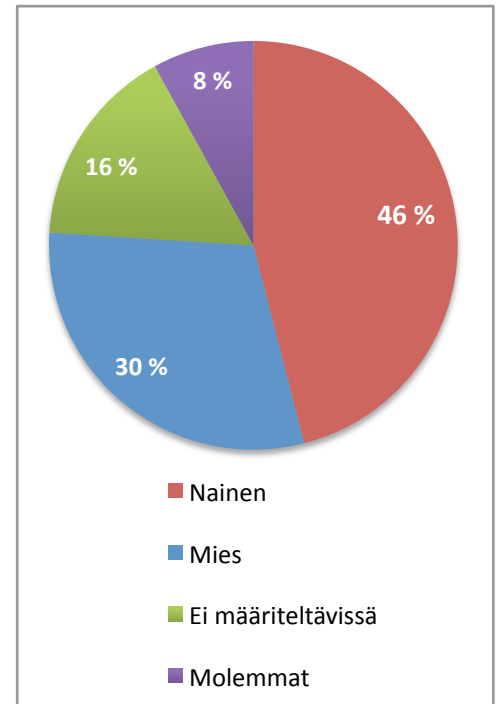
Verkkouutisille on jokseenkin yleistä, että päätoimijan sukupuolta ei voi määrittää (Vanninen 2009, 93). Anonyymius leimasi sää, rahapelit, yhteiskunta ja muu aihe luokkien uutisia. Sukupuoleettomia uutisia oli eniten sää uutisissa.

Molemmat sukupuolet esiintyivät harvoin saman uutisen päätoimijana, eikä luokka ollut tutkimuksen kannalta merkittävä.

4.4.1 Naiset ylivoimaisia kärkiuutisissa

Tutkimukseni oli jo loppuvaiheessa, kun toimeksiantajani pyysi lisäämään siihen sukupuolijakauman 50 suosituimmasta uutisista. Teknisesti se kävi helposti, koska oli jo lajitellut koko aineiston uutiset päätoimijan sukupuolen mukaan. Irrotin Excel-taulukosta 50 suosituinta uutista ja piirsin niistä grafiikat. Kärkiuutisten sukupuolijakauma poikkesi ratkaisevasti koko aineiston jakaumasta.

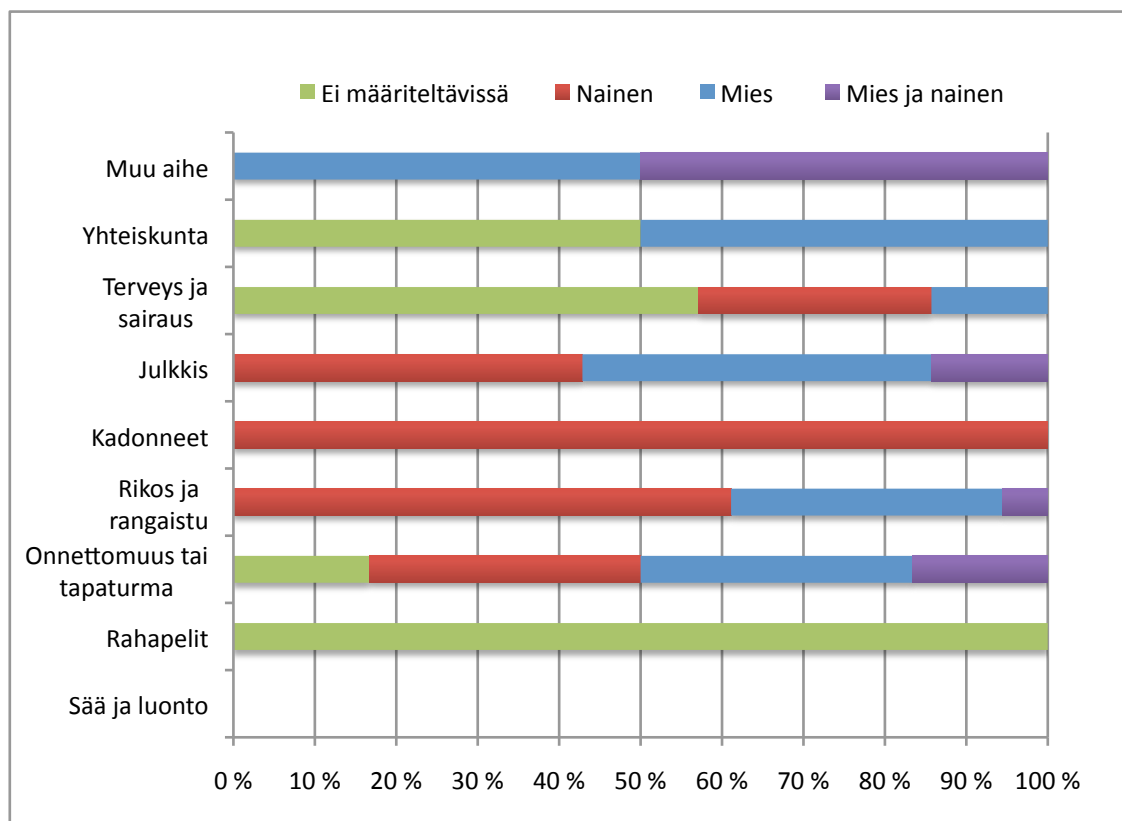
Suosituimpien uutisten sukupuolisuhteet kääntyivät pääläelleen, kun aineiston kokoa pienennettiin. Naiset (46 %) jyräsivät, kun tarkasteltiin 50 suosituinta uutista vuonna 2009. Miehet olivat päätoimijoina 30 prosentissa uutisia, mikä vastaa koko aineiston naisten osuutta.

Kuvio 8. 50 suosituimman uutisen päätoimijan sukupuoli.

Viisi suosituinta naisotsikkoa olivat: *14-vuotias Nora löytyi kuolleena*, *Uvilan surma: Lapsi puhui hätäpubelua, kun äiti päätti surmatyön*, *Suomen törkein seksirikos? - Äiti pakotti lapsensa ryhmäseksiin*, *Uvilan surma: Lavastiko vaimo kaiken tämän?* ja *Noran kuolinsyy selvisi*.

Kahdessa muussa luokassa ei tapahtumat merkittäviä muutoksia. Molempien osapuolten osuus päätekijöinä kasvoi neljä prosenttia, kun taas anonyymejä uutisia oli koko aineistoa vähemmän.

Kuvio 9. 50 suosituimman uutisen päätoimijan sukupuoli uutisaiheittain (N=50).

Naiset ovat selvästi enemmän esillä kärkiuutisissa, kun tarkastellaan sukupuolijakaumaa aiheittain. Naisten ylivalta näkyy erityisesti kadonneita henkilöitä käsittelevissä uutisissa, joissa jokaisessa on nainen päätoimijana. Naiset esiintyvät miehiä tiuhemmin myös kärkikaartin rikosuutisissa (61 %). Naisten osuus kasvoi myös onnettomuus uutisissa.

Parhaiten miehet pitävät puolensa julkisuutisissa, jossa sukupuolijakauma on tasainen. Naisten osuus pysyy edelleen olemattomana yhteiskunnallisissa uutisissa, joista puolessa päätoimijana on mies.

Ilman päätekijää olevien uutisten osuus pienentyi useissa luokissa, mikä näkyy myös koko aineiston (N=50) sukupuolijakaumassa.

4.4.2 Sukupuoliroolit vaihtoon

Sukupuolten välinen kuilu suosituimpien uutisten päätoimijoina on yllättävän pieni. Vaikka koko aineiston sukupuolijakauma oli miehille eduksi, suoranaista ylivoimasta ei voida puhua. Yksi syy tasapuolisuuteen voi olla, että naiset ovat saaneet perinteisesti ilta- ja viikoliikkeitä ennen näkyvyyttä kuin päivälehdissä (Vanninen 2009, 191).

Naisten näkyvyyttä halutaan lisätä tietoisesti tasa-arvon vuoksi. Pietilän mukaan markkinatouteen perustuvalla medially on myös toinenkin motiivi edistää naisten näkyvyyttä: naispoliitikot kiinnostavat lukumiehiä enemmän. Poliittisia aiheita myydään lukijalle mieluummin Tarja Karpelan kuin Paavo Lipposen naamalla, koska naispoliitikkoa pidetään viihteellisempänä ja vetoavampana. (Pietilä 2007, 105.)

Pietilän ajatus ei kuitenkaan pätenyt tässä tutkimuksessa. Suosituimmissa yhteiskunnallisissa uutisissa päätekijänä oli mies, eikä poliittisia aiheita saatu ”myytyä” naisen naamalla. Naispoliitikot pääsivät ääneen vain muutamassa aineiston uutisessa.

Suomalaisen uutismedia vuosiseuranta -tutkimuksessa naiset ovat esillä pehmeissä uutisaiheissa, kuten vapaa-aikaa, perhettä ja luontoa käsittelevissä jutuissa (Saloniemi & Suikkanen 2007, 55–56). Iltalehti.fi:n lukijat kuitenkin halusivat lukea uutisia, joissa nainen päätoimijana täysin vastakkaisessa ympäristössä. Tästä hyvä esimerkki olivat rikosuutiset, joissa nainen oli päätekijänä miestä kiinnostavampi (Kuvio 8).

Sukupuolten kiinnostavuus muuttui radikaalisti, kun tarkasteltiin viittäkymmentä kärkiuutista. Suosituimmissa uutisissa nainen oli miestä useammin päätoimijana. Erityisesti kiinnostivat katoamis- ja rikosuutiset, joissa nainen oli rikoksen tekijänä tai uhrina.

Sää-, rahapeli- ja muu aihe -kategoriaan kuuluvat uutiset olivat luonnollisesti sukupuoleettomia. Kuten aiemmin mainitsin, suurin osa muu aihe -kategorian jutusta perustui kuvaan, joten uutisissa ei ollut päätekijiä.

4.5 Yhteenveto

Seuraavaan kokoon tutkimukseni tärkeimmät tulokset.

Rikos ja rangaistus oli suosituin kotimaan uutisten aihepiiri vuonna 2009. Rikosuutisia oli kolmasosa koko aineiston uutisista. Toiseksi kiinnostavin aihe oli *julkaisut* (14,7 %). Kolmanneksi kivi *onnettomuus ja tapaturma* (12,7 %). **Yksittäisenä rikosaiheena eniten kiinnostivat *henkirikokset* (36 %).** Vuoden luetuimmat rikosuutiset käsittelivät Ulvilan perhesurmaa, Mikkelin taksitappoa ja Sellon ampumistapausta.

Eniten kiinnostivat henkirikosten tutkimuksiin liittyvät jatkokertomukset, lapsiin liittyneet rikokset ja moraalittomuudet sekä epäselvät henkirikokset. Ominaista suosituimmille rikosuutisille oli vahva rikoksen uhrin tai tekijän henkilöinti sekä kahden rikoksen tai rikoksen ja moraalittomuuden yhdistelmä.

Julkkis ja rikos -yhdistelmä herätti lukijoiden mielenkiinnon. Rikos oli selkeästi suosituin julkkisuuksien aihe (34,1 %). Toisin kuin *rikos ja rangaistus* -luokassa **julkkisten rikoksissa perusuutiset kiinnostivat jatkojuttuja enemmän.** Aineiston perusteella julkisten raha-asiat eivät kiinnostaneet Iltalehti.fi:n lukijoita. (Tutkimuksessa ei ole mukana viihdeosaston uutisia.)

Uhrin henkilöinti tehoi lukijoihin myös onnettomuus uutisissa. Luetuimpia olivat useamman nuoren uhrin vaatineet onnettomuudet ja lomamatkoilla tapahtuneet tapaturmat. Yksittäisenä aiheena kiinnostivat eniten *liikenneonnettomuudet* (39 %).

Lukijat hakivat Iltalehti.fi:n sivuilta hyötytietoa. Sikainfluenssatietopakettit olivat lukijoiden mukaan kiinnostavampia kuin tautiin liittyvät kuoleman tapaukset.

Kantaaottavuus toimi yhteiskunta uutisissa, joita oli 11,3 prosenttia. Aiheena kiinnostivat köyhyys ja kuluttaminen. Poliittikkauutiset kiinnostivat vain jos otsikossa oli pääministeri Matti Vanhanen.

Kuvaan tai televisio-ohjelmaan perustuvat uutiset herättivät lukijan kiinnostuksen.

Miehet olivat suosituimpien uutisten päätoimijoina naisia useammin. Mies esiintyi päätoimijana useammin seuraavissa aihealueissa: onnettomuus ja tapaturma (58 %), rikos ja rangaistus (50 %) sekä julkkis (65 %). Kun aineisto rajattiin vain 50 suosituimpaan uutiseen, **naiset olivat miehiä useammin päätoimijoina kärkiuutisissa.** Naisten osuus kasvoi erityisesti rikos-, julkkis- ja katoamisuutisissa.

6 Tulosten kommentointi

Opinnäytetyöni kuuluu tutkimuksen lisäksi kommentointiosio, jossa Iltalehden johto kertoo ajatuksiaan tutkimustuloksista. Toimeksiantajan toivomuksesta esitin tutkimustulokseni Iltalehden vastaavalle päätoimittajalle Kari Kivelälle, joka on myös lehden kustantaja, ja toimituspäällikkö Panu Pokkiselle, jotka vastaavat Iltalehden linjasta. Tähän lukuun on kerännyt molempien kommentteja ja ajatuksia tutkimukseni tuloksista.

Ennen kommentointia lähetin molemmille haasteltaville tutkimustuloksistani Power Point -esityksen, joka sisälsi kuvioiden lisäksi omat johtopäätökseni. Haastattelut toteutin vapaamuotoisesti. Aluksi haastateltavat saivat kommentoida vapaasti tutkimuksen päätuloksia. Pyysin heitä erityisesti kommentoimaan rikosuutisten ylivoimaisuutta ja pohtimaan, miksi ne kiinnostavat lukijoita. Lisäksi nostin esille jatkojutut, rikosuutisten henkilöinnin ja yhteiskuntauutisen kantaottavuuden. Halusin myös vastauksen siihen, miten verkon suosituimmat aiheet eroavat paperilehden aiheista. Kommentoinnin tärkein kysymys kuuluu, miten tutkimuksen tulos vastaa Iltalehden linjaa.

”Kyllä ja ei. Toki seuraamme rikosuutisointia ja etenkin suuria rikostapahtumia. Ne ovat näkyvästi esillä. Emme kuitenkaan painota aiheita samassa suhteessa kuin tutkimustulos osoittaa.” (Kivelä 23.4.2010)

”Vastaa aika hyvin. Jos katsotaan profiilia, yhteiskunnallisten uutisten pitäisi olla ykkösenä. Tulokset eivät vastaa tekemisen suhdetta, mutta on ymmärrettävää, että rikosaiheet menestyvät netissä.” (Pokkinen 19.4.2010)

Rikosuutisten suosio ei tullut kummallekaan yllätyksenä. Pokkisen mukaan rikokset täyttävät parhaiten dramaattisen uutisen määritelmän. Henkilöinti antaa rikoksen tekijälle ja uhrille kasvot, jolloin lukijan on helpompi samaistua tilanteeseen ja peilata sitä omaan elämään, Pokkinen jatkaa. Hän ei usko, että rikosuutisen määrä tai näkyvyys olisi Iltalehden verkossa muita aiheita suurempi.

Kyse on ehkä enemmänkin lukijoiden valinnoista. Iltapäivälehti on monelle rikos- ja onnettomuus uutisissa ykkösmedia. Lukijat hakeutuvat automaattisesti Iltalehden verkkoon, kun tapahtuu jotain suurempaa. (Pokkinen 19.4.2010)

Kivelän mukaan on hyvä muistaa, että viime vuonna oli useita suuria rikostapauksia, mikä on luultavasti vaikuttanut tutkimuksen tulokseen. Vaikka rikollisuus ei ole lisääntynyt, Kivelä arvelee varovasti, että raa'at rikokset, kuten perheväkivalta, on kasvanut. ”Se on varmasti vähentänyt muuta uutisointia, kun ollaan keskitytty näihin tapauksiin”, Kivelä sanoo.

Kivelän mukaan lukijoiden kiinnostuksen taustalla usein se, että rikokset horjuttavat ihmisen perusturvallisuutta. Toisaalta kiinnostavuutta ei voi pelkästään mitata uutisen merkityksen kautta.

Utinen lähtee aina siitä, että tapahtuma poikkeaa oletusta. Jos Helsingin keskustassa tapahtuu keskellä päivää jalokivikaupan ryöstö, tapauksen yhteiskunnallinen merkitys ei ehkä ole suuri. Sen mielenkiinto perustuukin juuri siihen, että se järkyttää ihmisten perusturvallisuutta ja poikkeaa tavallisesta. (Kivelä 23.4.2010)

Pokkisen mukaan rikosuutisten otsikointi oli verkkolehden käynnistysvaiheessa ehkä hieman nykyistä raaempaa, mikä johtui ”klikkihuumasta”. Otsikot ovat siistytyneet alkuajoista, mutta myös lukijoiden käyttäytyminen verkossa on normalisoitunut. Enää verkosta ei etsitä eriskummallisuuksia vaan perinteisiä uutisia, Pokkinen sanoo.

Kivelän mukaan vahva henkilöinti kuuluu niin rikos- kuin onnettomuus uutisiin.

Rikoksen vakavuus ei pelkästään selitä kiinnostavuutta, vaan siihen vaikuttavat myös osallisena olevien henkilöiden taustat. Samoin on onnettomuus uutisissa. Ilman autenttisia tietoja onnettomuuden kohdanneista henkilöistä lukija ei pysty rakentamaan kokonaiskuvaa tapahtumasta. Silminnäkihavaintojen avulla uutisen merkitys syvenee, kun saamme tietää, miltä tapahtuma tuntui. (Kivelä 23.4.2010)

Rikosuutisten jatkojutut olivat lukijoiden mukaan kaikkein kiinnostavimpia. Kivelästä se ei ole ihme, koska syihin ja seurauksiin pureutuvat jatkouutiset antavat rikokselle merkityksen.

Aiemmin verkkolehtiin liittyi mielikuva viihteellisestä ja pinnallisesta journalismista. Siitä on onneksi päästy osittain eroon. Kuten tässäkin tutkimuksessa tuli ilmi, syyt ja seuraukset kiinnostavat myös verkossa. (Kivelä 23.4.2010)

Pokkinen pohti, miksi julkkisten rikoksista tehdyt jatkojutut eivät kiinnostaneet. ”Ehkä julkisten rikosuutisissa ei ole yleensä yhtä paljon käänteitä kuin perinteisessä rikosuutisoinnissa.”

Yhteiskunnallisten uutisaiheiden suosio yllätti kommentoijat, mutta petrattavaakin löytyy. Kivelä ja Pokkinen kaipasivat uutisiin lisää kantaaottavuutta. Kivelä kuitenkin muistuttaa, että verkkolukijat provosoituvat helposti kantaaottavuudesta ja tukkivat keskustelupalstat.

Suosituimmat uutisaiheet osuivat molempien mielestä hyvin yksin paperilehden aiheiden kanssa. Tosin paperilehden kohderyhmä poikkeaa verkosta, jonka vuoksi painotuserot ovat erilaiset. Pokkisen mukaan lehdessä henkilöuutiset ovat ykkösiä, kun taas verkossa mennään pikemminkin asia edellä. Myös erilaiset formaatit vaikuttavat uutisaiheisiin.

Lehdessä joudutaan tekemään enemmän valintoja, koska tila on rajallinen. Taas verkossa tila on lähes rajaton, minkä vuoksi uutisvalinnalla on pienempi merkitys. Vaikka uutinen ei olisi suurta yleisöä kiinnostava, se voidaan silti julkaista. Myös selkeä ero on myös visuaalinen havainnointi, joka pystytään tekemään vielä lehdessä paremmin. (Kivelä 23.4.2010)

Pokkinen ja Kivelä selittävät Iltalehti.fi:n suosiota monipuolisuudella. ”Jos keskittyisimme vain kiinnostavampiin uutisiin, yleisö ei olisi yhtä suuri,” Kivelä sanoo. Hän jatkaa, että uutisaiheiden merkitystä ei tietenkään voi mitata pelkästään kiinnostavuuden perusteella. Pokkinen on samoilla linjoilla. ”Jatkossakaan emme halua lähteä kalastelemaan lukijoita hämäävällä otsikoinnilla. Vaikka lehteä tehdään lukijoille, emme voi mennä lukijoiden ehdoilla,” hän sanoo.

7 Pohdinta

Tutkimuskysymykseni kuului: *mitkä kotimaan uutisaiheet kiinnostivat eniten Iltalehti.fi:n lukijoita vuonna 2009*. Hypoteesini mukaisesti Iltalehti.fi:n suosituin uutisaihe oli rikokset ja rangaistukset. Vastaus kysymykseeni löytyi yhdistelemällä sisällönanalyysia (Pietilä 1973) kvantitatiiviseen tutkimusotteeseen. Yhdistelemällä kvantitatiivista ja kvalitatiivista tutkimusotetta tutkimukseni sukelsi pintaa syvemmälle.

Tässä luvussa pohdin verkkojournalismin nykytilaa ja tulevaisuutta tutkimustulosteni pohjalta. Lisäksi arvioin tutkimukseni luotettavuutta ja omaa työskentelyäni. Lopuksi esittelen mahdolliset jatkotutkimukset.

Iltalehti.fi:n paikka Suomen suosituimpana verkkolehtenä ei ole itsestäänselvyys. Kärkisijan säilyttämiseen vaaditaan yhä enemmän, kun kilpailijat hengittävät niskassa. Taistelu lukijoista virittää verkkotoimituksen äärimmilleen. Samaan aikaan pitää olla nopea, luotettava ja luova. Kuitenkaan kiire tai verkon kaupallisuus ei saa olla esteenä laadukkaalle journalismille, sillä verkkolehteen pätee samat journalistiset ohjenuorat kuin perinteiseen parilehteenkin. Jotenkin silti tuntuu, että verkossa periaatteista lipsutaan helpommin.

Otsikoinnissa mennään yleensä harmaalle alueelle. Puhutaan kohumisseistä, suosikkijuontajista ja huippumuusikoista. Joskus lukijaa narutetaan liioittelemalla ja dramatisoimalla. Lukijat eivät pidä huijauksesta vaan ärsyntyvät ja jättävät seuraavan kerran klikkaamatta. Koska suomalaiset ovat ahkeria verkkolehtien lukijoita, heidän medialukutaitonsa paranee jatkuvasti. Räväkät otsikot eivät enää tehoa, vaan pitää keksiä jotain muuta saadakseen heidän huomionsa. Todelisuudessa lukijat pitävät reiluista otsikoista, jotta he pystyvät heti päättämään, kiinnostaako juttu heitä vai ei. Myös tutkimusaineistoni tukee äskeistä väittämää. Suurin osa suosituimmista otsikoista oli selkeitä, rehellisiä ja informatiivisia.

Hyvä otsikointitaito on verkkotoimittajan ykkösominaisuus, mutta se ei riitä. Verkkolehti vaatii paljon sen tekijöiltä, kun jatkuva deadline painaa päälle. Verkkotoimittajien työmäärä ja kiire ovat lisääntyneet, kun verkkoa päivitetään vuorokauden ympäri (Kivioja 2007, 46). Verkkotoimittajan pitää olla moniosaaja, sillä journalistisen ammattitaidon lisäksi tarvitaan visuaalista silmää ja sosiaalisen median tuntemusta. Myöskään teknistä osaamista ei voi vähätellä, mutta tärkeintä on kuitenkin kyky työskennellä paineen alla. Verkkotoimittajan pitää reagoida nopeasti ja osata suhteuttaa uutistapahtumat ympäröivään yhteiskuntaan.

Verkkjournalismia syytetään kaupallisuudesta, mutta silti harva suomalainen verkkolehti tuottaa kustantajalleen yhtään mitään. Suurimmat verkkolehdet elävätkin paperilehden varassa. Ilmaiset uutiset verkossa eivät kannusta ostamaan tai tilaamaan paperilehteä, mutta levikin romahtamiseen on muitakin syitä, kuten se, että suomalaisten mediatottumukset ovat muuttuneet. Jotakin pitäisi kuitenkin tehdä.

Lukijat ovat kärsimättömiä. Kaikki tieto pitää saada nyt ja heti. Tämä asettaa journalismille useita haasteita, joista nopea tiedonvälittäminen on vain yksi. Yleensä tiedonhankinta on aikaa vievä prosessi, mutta verkkoympäristössä sen pitäisi tapahtua nopeasti. Verkkotoimittajan pitää tietää oikeat tiedonlähteet, jotta tarvittava tieto saadaan puristettua ulos hetkessä. Toisaalta toimittajan ammattitaito on koetuksella, kun haastatteluun on aikaa vain muutama minuutti.

Pinnallisesti ajateltuna verkkolehti on nopea tiedonvälityskanava, mutta tämä tutkimus osoittaa, että se on paljon muutakin. Iltalehti.fi:n viime vuoden suosituimmat uutisaiheet sisälsivät draamaa, samaistumisen kohteita ja puheenaiheita. Kuten toimituspäällikkö Pokkinen viittasi haastattelussa, lukijat eivät enää etsi verkkolehdistä pelkästään raakuutta ja kummajaisia. Halutaan lukea uutisia ja ihmisten tarinoita tästä elämästä. Analyysini mukaan suurin osa rikosuutisista oli jatkojuttuja, joissa kerrottiin poliisitutkimuksista tai omaisten tuntemuksista. Lukijat etsivät uutisten henkilöistä etsittiin samaistumisen kohteita ja pohtivat, voisiko tuo tapahtua minulle. Ehkä verkkolehtien sisältö muuttuu pikkuhiljaa kohti taustoittavampaa journalismia.

Kantaaottavuus voisi olla yhteiskunnallisten aiheiden pelastus verkossa, jossa viihdeuutiset mellastavat sivustojen suosituimpana. Kari Kivelä sanoi haastattelussa, että jo pienellä vaivanäöllä saadaan myös talous- ja yhteiskunnallisesta uutisista esiin näkökulmia, joihin lukijoiden on helppo tarrata. Aiheiden kiinnostavuutta voi lisätä keskusteluilla ja äänestyksillä.

Tutkimukseni perusteella Suomen suosituin verkkolehti tarjoaa lukijoille monipuolisesti puheenaiheita. Tästä kieli muun muassa luokittelun vaikeus. Kolmensadan suosituimman uutisen joukossa oli niin paljon eri aiheita, että niitä oli mahdotonta jaotella muutamaaan luokkaan. Aihekategorioiden tarve yritti yhteensä 27. Enemmänkin olisin keksinyt, mutta tutkimuksen kannalta se ei ollut järkevää. Kuten kommentointiluvussa kävi ilmi, Kivelä ja Pokkinen pitivät Iltalehti.fi:n suosion salaisuutena monipuolisuutta. Se pitäisi säilyttää jatkossakin.

7.1 Tutkimuksen arviointi

Iltalehti.fi:n suosituimpia kotimaan uutisia voisi tutkia kymmenistä eri näkökulmista. Tässä tutkimuksessa tuloksia etsittiin sisällönanalyysillä, mikä osoittautui mielekkääksi tavaksi löytää vastaus esitettyyn tutkimuskysymykseen. Aineistoa kasvattamalla tutkimuksesta olisi voinut tehdä laajemman. Tarkoitukseni ei kuitenkaan ollut luoda kaikenkattavaa kuvaa Iltalehti.fi:n suosituimmista uutisaiheista, vaan keskittyä kaikkein suosituimpiin. Mielestäni aineiston määrä oli opinnäytetyötä varten erittäin kattava. Jos havaintoyksikköjen määrä olisi ollut kaksinkertainen, tutkimustulokset olivat luultavasti olleet vain hieman erilaiset. Epäilen, että rikokset olivat olleet edelleen suosituin uutisaihe, mutta pienempien luokkien suuruusjärjestys olisi saatanut vaihtua.

Arvioin tutkimuksen reliabiliteetin eli toistettavuuden olevan suhteellisen korkea. Olen selostanut tutkimuksen kulun varsin yksityiskohtaisesti ja noudattanut valitsemaani tutkimusmetodia. Kaikki tutkimuksen vaiheet on tehty huolellisesti ja järjestelmällisesti. Tällä tavoin tutkimusprosessini on mahdollisimman läpinäkyvä ja helposti toistettavissa.

Sisällönanalyysin paikkaa tutkimusmetodin puolesta aiemmat vastaavat tutkimukset. Tutkimusmetodi antoi hyvät eväät aineiston luokitteluun, joka oli tutkimuksen tärkein ja haastavin vaihe. Luokittelun luotettavuutta lisäsi luokittelurunko, johon kuuluivat esimerkkialkiot otsikoista. Tutkimusmetodin mukaan luotettavuutta pystyi lisäämään yhdistelemällä luokkia ja tarkentamalla luokan määrettä (Pietilä 1976, 260).

Tutkimuksen reliabiliteetti eli luotettavuus kulkee käsi kädessä validiteetin eli tutkimuksen pätevyuden kanssa. Validiteetti kertoo, kuinka hyvin tutkimus mittaa haluttua asiaa. Pietilän (1976, 261) mukaan sisältöluokka sitä validimpi, mitä tarkemmin sisältö vastaa luokan määritelmää. Varmistin luokittelun validiteetin käymällä luokittelun läpi muutaman kerran.

Sisällönanalyysi antoi mahdollisuuden yhdistellä määrällistä ja laadullista tutkimusotetta. Syvempää laadulliseen pohdintaan metodia olisi ollut liian kevyt, koska se keskittyi pääosin vain luokitteluun. Jos tutkimukseni olisi pureutunut syvemmin otsikoihin, olisin hyödyntänyt diskurssianalyysia, joka tutkii kielen käyttöä riippuen asiayhteydestä (Eskola & Suoranta 1998, 195).

Tutkimuksen vertailua vaikeutti se, että täysin vastaavanlaista tutkimusta ei ole aiemmin tehty. Tietoperusta verkkojournalismista antoi kuitenkin kaikupohjaa tutkimukselleni.

Tutkimuksen tuloksia ei voi yleistää muihin verkkolehtiin, koska aineistona on ainoastaan Iltalehti.fi:n uutiset. Mutta koska suosituimpien suomalaisten verkkolehtien uutiset ovat lähes samoja (Vanninen 2009), tutkimukseni antaa osviittaa myös muiden lehtien suosituimmista aihepiireistä.

7.2 Ideoita jatkotutkimuksiin

Opinnäytetyöprosessi toi mieleeni jatkotutkimuksen aiheita. Koska tutkimukseni oli tiukasti rajattu vain Iltalehti.fi:n vuoden 2009 suosituimpiin uutisaiheisiin, ulkopuolelle jäi valtavasti asioita. Koska verkkojournalismia on tutkittu Suomessa vasta hyvin vähän, tutkimusaiheiden kirjo on lähes loputon.

Vastaavanlainen tutkimus olisi mahdollista tehdä eri aineistolla. Mielenkiintoista olisi luokitella koko sivuston luetuimpia uutisia. Ehkä vielä hedelmällisempää olisi pureutua suosituimpien uutisten otsikoihin ja tarkastella niitä esimerkiksi diskurssianalyysin keinoin. Tuloksista voisi rakentaa reseptin siihen, kuinka hyvä verkkolehden otsikko tehdään.

Sivusin tutkimuksessani uutisten sävyä (negatiivinen/positiivinen), joka voisi olla yksi mahdollinen tutkimussuunta. Samalla olisi mahdollista testata Pietilän (2007) hypoteesi siitä, että negatiiviset uutiset kiinnostavat positiivisia enemmän.

7.3 Lopuksi

Asetin tutkimuksen tavoitteeksi koota kattavaa tietoa Iltalehti.fi:n suosituimmista kotimaan uutisista vuonna 2009. Olen uurastanut tämän opinnäytetyön parissa useita kuukausia, jotta saavuttaisin työn alussa lupaamani tavoitteet. Vastaus tutkimuskysymykseeni löytyy näiden kansien välissä. Opinnäytetyöni ei ole minulle pelkästään tutkimus Iltalehti.fi:n uutisoinnista, vaan sen on tarkoitus osoittaa pätevyyteni journalistiseen työhön ja ajatteluun.

Opinnäytetyöprosessi oli mielenkiintoinen. Mitä pidemmälle työssä etenin, sitä kirkkaammaksi työn tarkoitus tuli. Sivumäärän kasvaessa myös kunnianhimoni työtä kohtaan lisääntyi. Ta-

paamiset opinnäytetyön toimeksiantajan ja ohjaajan kanssa inspiroivat ja palauttivat maanpinnalle silloin kun tavoitteet nousivat tarkoitusta korkeammalle.

Sain Iltalehden vastaavan päätoimittajalta ja toimituspäälliköltä kiitokset urakastani haastattelujen yhteydessä. Heidän kommentointinsa oli minulle henkilökohtaisesti tärkeää, mutta myös arvokasta tämän työn kannalta.

Tutkimukseni tuskin tulee mullistamaan Iltalehti.fi:n uutisointia. Enemminkin opinnäytetyö kokoaa yhteen yhden vuoden Iltalehti.fi:n elämästä ja kertoo, mikä puhutti Iltalehti.fi:n lukijoita vuonna 2009. Samalla se on läpiluotaus verkkojournalismin nykytilanteeseen ja antaa ajatuksia tulevaan.

Lähteet

Ala-Kyyny, J. 2008. Pasi Kivioja tutki iltapäivälehtien muutosta 80-luvulta tähän päivään. Ete-
lä-Suomen Sanomat. Luettavissa: <http://www.ess.fi/?article=210100>. Luettu: 5.3.2010.

Alasilta, A. 2002. Verkkokirjoittajan käsikirja. Tammer-Paino Oy. Tampere.

Drake, M. Haasio, A. & Jääskeläinen, M. 2009. Valtamedian kainalossa. Online-journalismin
parhaat käytännöt -hankkeen loppuraportti. HAAGA-HELIAN kehittämisraportteja 3/2009.
Edita. Helsinki

Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 2. painos. Gummerus Kir-
japaino Oy. Jyväskylä.

Heinonen, A. 1998. Raportteja verkkojournalismista. Tampereen yliopisto. Tampere.

Hirsjärvi S., Remes P. & Sajavaara P. 2001. Tutki ja kirjoita. 6.–7. painos. Tummavuoren kirja-
paino Oy. Vantaa.

Iltalehti. 2010. Iltalehdestä. Luettavissa: <http://www.iltalehti.fi/info/iltalehdesta/>. Luettu
28.2.2010.

Iltalehti Skuuppi. 2010. Uutiset-osion kävijäprofiili. Pdf-tiedosto. Ladattavissa:
http://skuuppi.iltalehti.fi/iltalehti_fi/alasivu.shtml/kavijamaarat_ja_profiilit?501. Viitattu
5.3.2010.

Kivelä, K. 23.4.2010. Iltalehden kustantaja, vastaava päätoimittajan. Suullinen haastattelu
24.4.2010.

Kivioja, P. 2004. ALASTON LÖÖPPI. Millaiset uutiset myyvät tabloid-lehtiä – ja miksi? Tar-
kastelussa Ilta-Sanomien lööpit, etusivut ja myyntiluvut vuonna 2002. Tiedotusopin pro gradu
–tutkielma. Tampereen yliopisto.

Kivioja, P. 2007. Iltapäivälehdet mediakentän ja yhteiskunnan muutoksessa. Tampereen yli-
opisto, Tiedotusopin laitos. Tampere.

Kunelius, R. 1998. Viestinnän vallassa: Johdatusta joukkoviestinnän kysymyksiin. WSOY. Porvoo.

Kuusisto, P. & Pippuri, M. 1998. Verkkajulkaisun eväät. Tampereen yliopisto. Tampere.

Leppänen, S. 2009. Viihdettä verkossa. Pohjoismaisten iltapäivälehtien viihdeuutisointi internetissä. Opinnäytetyö. HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu. Helsinki.

Levikintarkastus 2010a. Levikintarkastus Oy 2010. Levikkitilasto 2009. Pdf-tiedosto, 3. Ladattavissa: <http://www.levikintarkastus.fi/levikintarkastus/tilastot.php>. Viitattu: 4.3.2010.

Levikintarkastus 2010b. Levikintarkastus Oy 2010. Levikkikehitys 1996–2009. Pdf-tiedosto, 3. Ladattavissa: <http://www.levikintarkastus.fi/levikintarkastus/tilastot.php>. Viitattu: 4.3.2010.

Li, X. 2006. Internet Newspapers: The Making of a Mainstream Medium. Law Erlbaum Associates. New Jersey.

McCombs, M. 2004. Setting the agenda. The mass and public opinion. Polity Press. Cambridge.

Moilanen, P. 2004. Seitsemipäiväiset sanomalehdet verkossa - Lehtien näkemyksiä toiminnastaan Verkossa, tuotteistaan ja asemastaan. Lisensiaatti tutkimus. Tietojenkäsittelytieteiden julkaisuja. Jyväskylän yliopisto.

https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/18896/URN_ISBN_951-39-2054-2.pdf?sequence=1

Pietilä, A.-P. 2007. Uutisista viihdettä, viihteestä uutisia. Median muodonmuutos. Gummerus. Jyväskylä.

Pietilä, V. 1976. Sisällönerittely. Toinen painos. Gaudeamus. Helsinki

Pokkinen, P. 19.4.2010. Iltalehden toimituspäällikkö. Suullinen haastattelu 19.4.2010.

Saloniemi, A. & Suikkanen, R. 2007. Suomalaisen uutismedia vuosiseuranta. Pilottitutkimus 2006. Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print. Tampere.

Seppänen, J. 2005. Visuaalinen kulttuuri. Vastapaino. Tampere.

Syrjälä, H. 2007. Väkiältä lööppijulkisuudessa. Tiedotusopin pro gradu –tutkielma. Tampereen yliopistopaino Oy. Tampere.

Tilastokeskus 2009. Internetin käytön muutokset. Tieto- ja viestintätekniiikan käyttö 2008 - tutkimuksen tuloksia. Luettavissa:
http://www.tilastokeskus.fi/til/sutivi/2008/sutivi_2008_2009-04-27_tie_002_fi.html. Luettu: 3.3.2010.

TNS Metrix. 2010. Suomen web-sivustojen viikkokävijäluvut. Luettavissa:
<http://www.gallupweb.com/tnsmatrix/>. Luettu 4.3.2010.

Valkama, M. 2009. Juttuvarkaudet lisääntyneet roimasti. Journalisti. Luettavissa:
http://www.journalistiliitto.fi/journalisti/lehti/2009/18/artikkelit/juttuvarkaudet_lisaantyneet_roim/. Luettu 7.3.2010.

Vanninen, S. 2009. RIKOKSESTA KRIISIIN. Digitaalisen ajan uutisagenda julkisuustilaa määrittävänä tekijänä. Tiedotusopin pro gradu –tutkielma. Tampereen yliopisto.

Liite

Liite 1: Kuva Iltalehti.fi:n etusivusta

ILTALEHTI.fi

Torstai 29.4.2010
 Nimiäkö: Teijo

Iltalehti Alma Web-paku

UUTISVU
UUTISVU
UUTISVU
UUTISVU
UUTISVU
UUTISVU
UUTISVU
UUTISVU
UUTISVU
UUTISVU
UUTISVU
UUTISVU
UUTISVU
UUTISVU
UUTISVU
UUTISVU
UUTISVU
UUTISVU
UUTISVU
UUTISVU

LÄHETÄ UUTISKUVA

KOTIMAA

Uhlilan surma: Oikeus sulki ovensa yleisellä
21:30

Suomalainen aktivisti surmattiin Meksikossa
21:23

HKScanin johdon sisäpöytäkirja johtaa syyttelyin
21:04

Varpaisjärven piirityöskunta ohj
20:58

Maailman tyheimmän miehen titteli jaossa
20:58

Lisää juttuja

ULKOMAA

Ukrainan parlamentin kahakasta rikostutkinta
21:34

15-vuotias tappoi veljensä PlayStationin takia
21:34

Jätettiin kuolemaan - Abortoitu sikiö säilyi hengissä kaksi päivää
21:21

Meksikon ampuminen: Selviytyneen suomalaisen olinpaikka epäselvä
20:28

Aurinkoranta kielii stringit
20:28

Lisää juttuja

VIDEO

Hän esittää futiksen MM-kisojen virallisen tunnarin - kuuntele!
20:43

Kate Hudsonille oli käydyt marlynit - Jessica Alba pelasti!
09:23

Lehti: Arto Nyberg leikkaukseen - alvuaan tvstä
09:10

Suosikkinyhtyeitä Pirkko Hämmäläinen rakastui naiseen
05:23

Bullockin jättämä James: Sandra oli elämäni rakkaus
28.04. 20:26

Lisää juttuja

UUTISVU

Tunus kultajuhlat sujuvat rauhallisesti - vain yksi riehuu iltaa
21:27

Konkarin paluu koepäät Kovalaiselle
21:09

Näin Turku juhli - Katso kuvat!
20:29

Protesti kiihtyy - Manu-faneja kehoitetaan kausikortteihin
20:16

HPK:n pudotuspeliähti siirtyy Ruotsiin
09:22

Lisää juttuja

Ota nyt näin

NUOTI JA KÄSIVU

Elänein tulivuoren tuhkaista tehdään lukuksellijoita
28.04. 20:22

Terveyst

Happy Meal -ruut kielletään Kaliforniassa lasten ihmisen takia
21:03

PESHE

Näin säkätät vaatemenossa
28.04. 09:18

Silminnäkijä kertoo hyökkäyksestä: "Meitä jahdattiin kuin kaneja"

Suomalainen Jyri ammuttiin Meksikossa

▶ Toinen suomalainen selvisi hengissä

▶ Asemiehet tulittivat silmittömästi autosauattuetta

KOTIMAA Suomalaisaktivisti Jyri Jaakkola sai surmansa asemien väijytyksessä Meksikon Oaxassa. Lue lisää...

▶ Selviytyneen suomalaisen olinpaikka epäselvä

Ensimmäisenä surmapaikalla - Tämän poliisit näkivät Uvillassa

Kuvakooste esitutkintamateriaalista

Uvillassa surmatilassa poliisit kohtasivat rauhallisen vaimon, raastatun murhatun miehen ja sotkuisen kodin. Lue lisää...

DUURE NYTY: Oikeus sulki ovensa

IL PAIKALLA: Oikeudenkäynti puolivälissä

Junaliikenne kulkee yhä poikkeusaikataulussa

IL SEURAA: Junaliikenteen poikkeusjärjestelyt jatkuvat koko päivän. Lue lisää...

▶ Katso tästä, mitkä bussilinjat kulkevat!

▶ Bussilakko häiritsee työmattomia Helsingissä

Toimiiko julkinen liikenne Suomessa?

? Ota kantaa!

Kyllä	Ääniä 1473	Ei
15%		85%

Keskustele!

▶ Toimiiko Suomen julkinen liikenne?

▶ Pääkaupunkiseudulla on paras julkinen liikenne - 21 nimimerkkiä

▶ Julkaikot: 4/10/10

▶ Stadin julkinen liikenne: ohjeluokan

Tulli paljasti ison

HOBBYHALLI

Koodi Sunday -pöytäryhmä
5€

SÄÄ

Keskiviikko
To 12:00 To 16:00

2°C 2°C

▶ Kotimaan sää

▶ Maailman sää

▶ Sadeuutia

TV-OHJELMAT TÄNÄÄN

NETTI-TV

VIDEO

EIHANA VIDEO: Tässä kirmaa maailman pienin hevonen!

VIDEO

PELOTTAVA NÄKY: Bangkok on muuttanut talouselämänsä!

VIDEO

Näin viljelti Turussa juhittiin kultaa

VIDEO

Onko tämä maailman sääntöinen ulmaranta?

VIDEO

Pasejan paluupelle Vasaan surma Ruotsalaiskaunottaren rinta paljastui ensi-ilassa

Lisää videoita...

ILTALEHTI nettiv

TÄNÄÄN KÄSIVU

OSTA PÄIVÄN ILTALEHTI

Lue lisää - klikkaa tästä